

Katalog
vzdělávacích programů
pro akademický rok
2023/2024

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy | Univerzita třetího věku

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Centrum dalšího vzdělávání

Univerzita třetího věku

Katalog vzdělávacích programů pro akademický rok 2023/2024

OBSAH

Úvod / 5

Jednosemestrální přednášky a semináře konané pouze v zimním semestru / 7

Cesta k dlouhověkosti by měla být dlážděná prevencí (NOVINKA) / 8

Co nejvýrazněji ovlivnilo školu, vzdělávání a výchovu ve 20. a 21. století?

Pedagogické osobnosti, mezníky a koncepce (NOVINKA) / 9

Dějiny mezinárodních vztahů ve 20. století — 2. ročník / 11

Jak nám technologie mohou zprostředkovat

naše kulturní dědictví? (NOVINKA) / 12

Jak poslouchat klasickou hudbu / 13

Jan Evangelista Purkyně, Zdeněk Nejedlý, Otto Wichterle a ti další aneb

Cesta české vědy 19. a 20. stoletím (NOVINKA) / 14

Kapitoly z dějin anglické literatury (NOVINKA) / 15

Konverzační jazykový kurz Francouzština / 16

Kultura středověku: Život v klášteře, ve městě a na venkově — 2. ročník / 18

Moc staří na učení? Specifika učení se ve třetím věku / 20

Nové české výzkumy v Abúsíru a Sakkáře — 2. ročník / 21

Nové objevy klasické archeologie — 2. ročník / 22

Praktická cvičení z novověké paleografie pro pokročilé XI. / 23

Přelomová období v dějinách českého a evropského výtvarného umění —

1. ročník (NOVINKA) / 25

Toulky antickým Římem (NOVINKA) / 27

Vybrané kapitoly z dějin našich a světových železnic (NOVINKA) / 28

Víceseestrální kurzy — probíhající v zimním i letním semestru / 31

Co daly naše země Evropě a lidstvu — České úspěchy II a III (POKRAČOVÁNÍ) / 32

Co naši rodiče nemuseli znát I a II — seminář (NOVINKA) / 34

Český jazyk a česká kultura ve světovém kontextu I a II / 36

Čeština v proměnách času I a II / 38

Hudba v českých zemích v proměnách staletí I a II (NOVINKA) / 40

Je to pravda odvěká, slova dělají člověka I a II (NOVINKA) / 41

Kondiční cvičení pro seniory I a II (1. - 4. skupina) / 43

Konverzační jazykový kurz Angličtina I a II (1. a 2. skupina) / 44

Osobnosti čínské starověku I a II (NOVINKA) / 45

Psychologické charakteristiky známých osobností I a II — seminář / 47

Psychologie I a II / 48

Trénování kognitivních procesů (také paměti) I a II — seminář / 50

Velké země a události světových dějin I a II (NOVINKA) / 52

Zanikla tradiční evropská rodina? I a II (NOVINKA) / 54

Jednosemestrální přednášky a semináře konané pouze v letním semestru / 57

Antická mytologie — 1. ročník (NOVINKA) / 58

Antické olympijské hry a jejich hrdinové (NOVINKA) / 60

Archeologie a poznávání středověké společnosti (NOVINKA) / 61

Divadlo v čase úzkosti / 62

Heraldika (NOVINKA) / 63

Jazykový kurz Latina pro středně pokročilé / 64

Kapitoly z dějin a současnosti českého překladu (NOVINKA) / 65

Konverzační jazykový kurz Němčina — on-line / 66

Konverzační jazykový kurz Němčina — prezenční / 68

Konverzační jazykový kurz Španělština / 70

Lidská řeč pod drobnohledem (NOVINKA) / 71

Úvod do genealogie pro začátečníky. Jak žili naši předci? (NOVINKA) / 72

ÚVOD

Milé posluchačky, milí posluchači,

jsem velmi potěšen, že i v letošním roce mám tu možnost psát tyto řádky a oslovit Vás s novým Katalogem vzdělávacích programů v rámci naší Univerzity třetího věku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy pro další akademický rok 2023/2024. Mám tedy nemalou radost, že zahájíme další semestry společně a že si z nově vypsanych seminářů a specializovaných přednášek z rozličných oborů, pěstovaných na naší *Alma mater*, vyberete zajímavé kurzy, které Vám nejen rozšíří Vaše vědomosti, či dokonce představí zcela „nové obzory“ poznání v rozmanitých vědních disciplínách.

V minulých letech jsem si přál, že se budeme jako posluchačky, posluchači a vyučující setkávat na naší univerzitě osobně, což se mi vyplnilo. Současně jsem vyjádřil přání, že skončilo hektické období posledních několika let, které bylo provázáno nezřídka nedobrovolnou příležitostí „zakusit naživo“ klady a zápory v souvislosti s přechodem na distanční, hybridní, vzdálenou, synchronní či asynchronní on-line výuku. Vše se na první pohled vrátilo do „zažitých kolejí“. S odstupem času si lze přiznat, že jsme se naučili a poznali mnoho nového, ba jsme si i osvojili nové dovednosti a kompetence. Navzdory všemu, a i faktu, že já sám jsem si „nedobrovolně“ prohloubil počítačové dovednosti, když bych měl s odstupem jednoho roku zhodnotit svá přání a očekávání, tak bych dospěl k názoru, že se vyplnila jen zčásti, neboť každodenní život je nezřídka zaplněn jakýmsi neklidem, nejistotou, strachem či obavou, co bude.

Takřka univerzální poučka na všechno praví, že krize znamená nejen výzvu, ale i příležitost pro „probuzení“, pokrok, modernizaci, inovace, efektivitu a optimalizaci atd. Nedávno jsem se bavil s přítelem, který se narodil krátce po válce, a shodli jsme se, že žijeme v době, která nás neúprosně staví před nutnost zamýšlet se nad jejími aktuálními a krizovými jevy, spojenými s energetikou, zásobováním potravin, bezpečností, pandemií, životním prostředím aj., a že současný svět je přesycen nejen marginálními a vzdálenými, ale i blízkými a nebezpečnými konflikty, ohrožující naše, nebál bych se říci i evropské, úspěchy, výdobytky, blahobyt či dosažený rozvoj v posledních desítkách let.

Ačkoli bych asi stěží naplňoval jakoukoli smysluplnou definici pamětníka, přesto dovoluji mi jednu osobní vzpomínku. Na mé první hodině dějepisu před téměř třiceti lety nám paní „čelka“ napsala na tabuli slovní spojení *Historia magistra vitae* (Dějiny jsou učitelkou života). My jsme si jej pečlivě přepsali do nově nadepsaného sešitu a byli jsme poučení, že dějiny nám pomáhají poučit se z minulosti a vyvarovat se chyb v budoucnosti. O několik let později jsme se na hodině občanské výchovy dozvěděli, že dnes již války nejsou, protože jsme se z minulosti poučili. Nikdy jsem o tom nijak hluboce nepřemýšlel, ale před rokem mi tyto vzpomínky vyvstaly jako blesk z čistého nebe. Můžeme říci, že jsme se skutečně poučili z minulosti, když vzplál válečný konflikt ve východní části Evropy? Objektivně si musíme přiznat: nepoučili jsme se.

Přese všechno jsem toho názoru, ačkoli realita dnešní doby mi spíše odporuje, že si musíme všichni společně stát za tím, čemu věříme. Já osobně věřím, že naše evropské

demokratické hodnoty a myšlenky, prověřené a zkoušené po staletí, jsou ty pravé a správné, neboť jak by řekl klasik: dobro vždy zvítězí nad zlem. Naše univerzitní hodnoty a myšlenky jsou po staletí nerozlučně spjaty s vírou v bohatství poznání a vědění, alegoricky zápasící s nevědomostí a lhostejností. Ano, cynik by řekl: pouhé ideály. Přese všechno i po těch téměř třiceti letech stále věřím, že se lze z historie poučit, ba i se skláním před nesmrtelností této myšlenky, jež čas od času nás zkouší, do jaké míry či zda již jsme se poučili.

Od počátků je akademická obec jedna rodina, která společně a bez rozdílu „hoduje“ u „stolu poznání“. Nerozlišuje, jestli je někdo soused či je z daleka, nerozlišuje, jestli někdo mluví naší nebo jinou řečí, nerozlišuje, jestli někdo má ten či onen názor. Univerzitní půda je prostředím respektu a je otevřená pro všechny, neboť i tato otevřenost je pevnou součástí našich společenských hodnot a univerzitních svobod. Všichni jste tedy vítáni s otevřenou náručí, a proto neváhejte a oslovte své blízké s pozváním na naše kurzy Univerzity třetího věku, které nejsou jen prostředím určeným pro vzdělání, poznání a vědění, ale i místem, kde se můžeme poučit, abychom mohli čelit budoucím výzvám, ať již budou jakékoli.

PhDr. Jaroslav Valkoun, Ph.D.
Garant Univerzity třetího věku na Filozofické fakultě UK

JEDNOSEMESTRÁLNÍ PŘEDNÁŠKY A SEMINÁŘE KONANÉ POUZE V ZIMNÍM SEMESTRU

Název programu	Katedra/ústav FF UK
Cesta k dlouhověkosti by měla být dlážděná prevencí (NOVINKA)	Centrum dalšího vzdělávání Katedra sociální práce
Co nejvýrazněji ovlivnilo školu, vzdělávání a výchovu ve 20. a 21. století? Pedagogické osobnosti, mezníky a koncepce (NOVINKA)	Katedra pedagogiky
Dějiny mezinárodních vztahů ve 20. století — 2. ročník	Ústav světových dějin
Jak nám technologie mohou zprostředkovat naše kulturní dědictví? (NOVINKA)	Ústav informačních studií a knihovnictví
Jak poslouchat klasickou hudbu	Centrum dalšího vzdělávání
Jan Evangelista Purkyně, Zdeněk Nejedlý, Otto Wichterle a ti další aneb Cesta české vědy 19. a 20. stoletím (NOVINKA)	Katedra pomocných věd historických a archivního studia
Kapitoly z dějin anglické literatury (NOVINKA)	Ústav anglofonních literatur a kultur
Konverzační jazykový kurz Francouzština	Jazykové centrum
Kultura středověku: Život v klášteře, ve městě a na venkově — 2. ročník	Ústav řeckých a latinských studií
Moc staří na učení? Specifika učení se ve třetím věku	Katedra andragogiky a personálního řízení
Nové české výzkumy v Abúsíru a Sakkáře — 2. ročník	Český egyptologický ústav
Nové objevy klasické archeologie — 2. ročník	Ústav pro klasickou archeologii
Praktická cvičení z novověké paleografie pro pokročilé XI	Katedra pomocných věd historických a archivního studia
Přelomová období v dějinách českého a evropského výtvarného umění — 1. ročník (NOVINKA)	Ústav pro dějiny umění
Toulky antickým Římem (NOVINKA)	Centrum dalšího vzdělávání
Vybrané kapitoly z dějin našich a světových železnic (NOVINKA)	Ústav českých dějin

CESTA K DLOUHOVĚKOSTI BY MĚLA BÝT DLÁŽDĚNÁ PREVENCÍ

Odborný garant: Katedra sociální práce (PhDr. Pavla Kodymová, Ph.D.)
Centrum dalšího vzdělávání (Mgr. Vladimíra Kalfusová)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Smyslem života všech živých organismů je boj o přežití, a to na kterémkoliv stupni jejich vývoje. Lidské tělo je vybaveno hardwarem přežít, nikoliv „cítit se dobře“. Lidé jsou dnes zaměřeni „do vzduchu“, tedy na sociální sítě a internet. Obsah přednášek má za cíl zdůraznit význam prevence chorob jako cesty k prodloužení života a zároveň ukázat i nutnost péče o životní prostředí, které je nedílnou součástí jejich existence.

Osnova přednášek:

1. Pitný režim v návaznosti na individualitu jedince
2. Prevence v kardiologii
3. Výživová doporučení Společnosti pro výživu. Výživové hodnocení rostlinných náhrad potravin živočišného původu
4. Důchodové pojištění a důchodový systém
5. Znečištění řek léky ve světovém srovnání
6. Kvalita života a spokojenost ve vyšším věku
7. Jak si udržovat duševní zdraví
8. Jak zvládnout kombinaci sociálních a zdravotních služeb
9. Jak obstát v nemocnici

Přednášející:

RNDr. Michaela Bebová, DIAMANTAN investmen, s.r.o.

prof. MUDr. Richard Češka, CSc., předseda České internistické společnosti, 1. LF UK a VFN

prof. Ing. Jana Dostálová, CSc., VŠCHT, Ústav analýzy potravin a výživy

JUDr. Roman Lang, Ph.D., Ministerstvo práce a sociálních věcí, odbor sociálního pojištění

prof. Ing. Jan Vymazal, CSc., Česká zemědělská univerzita, fakulta životního prostředí

PhDr. Eva Dragomirecká, Ph.D., Filozofická fakulta UK, Katedra psychologie

PhDr. Pavla Kodymová, Ph.D., Filozofická fakulta UK, Katedra sociální práce

PhDr. Zuzana Volná, SZŠ a VOŠZ Kladno, externí přednášející katedry sociální práce FF UK

Mgr. Tereza Přeložníková, Ústřední vojenská nemocnice Praha

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

CO NEJVÝRAZNĚJI OVLIVNILO ŠKOLU, VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVU VE 20. A 21. STOLETÍ? PEDAGOGICKÉ OSOBNOSTI, MEZNÍKY A KONCEPCE

Odborný garant: Katedra pedagogiky FF UK (doc. PhDr. Martin Strouhal, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Cílem kurzu je seznámit posluchače s vývojovými milníky české a evropské pedagogiky, které se promítly do různých podob výchovné a vzdělávací praxe. Ideály výchovy a vzdělávací koncepce jsou do značné míry sociálními fakty a jejich podoba se mění podle politické, ekonomické a kulturní úrovně různých fází našich dějin. Kurz není primárně historický, ale snaží se identifikovat ty nejdůležitější události, počiny a koncepty, které ovlivnily podobu pedagogické teorie a praxe v posledních desetiletích a v současnosti.

Přednášky usilují o zachycení proměny ideje školy a školního vzdělávání, rekonstruují snahy o proměnu vzdělávání v průběhu 20. století od prvorepublikových reformních snah přes reformu školské soustavy období normalizace až po společensko-politické změny po roce 1989. Přednášky se zaměřují především na domácí pedagogické diskuse, ale reflektují i nadnárodní kontexty vzdělávacích reforem ve sjednocující se Evropě. Ukazují tak příklady proměny nejen české školy. Vybrané přednášky se zaměřují i na dílčí otázky a problémy vzdělávací praxe, jako jsou alternativní vzdělávací přístupy, snahy o integraci učiva a překonání předmětové učební osnovy, hledání nových pedagogických modelů v pedagogice orientované na kompetence, rostoucí četnost testování všeho druhu ve školách. Především se však chceme společně zamyslet nad otázkou, jaká je česká škola, jaké má kvality a nedostatky, a kam v posledních letech směřuje vize a praxe školního vzdělávání.

Osnova přednášek:

1. Škola moderní nebo postmoderní? K aktuálním otázkám reformy vzdělávání
2. Vliv pozitivistů T. G. Masaryka a F. Krejčího na školskou problematiku v Československu
3. Změny a reforma školství v letech 1968 — 1989
4. Co vše bude ve škole jinak? Pedagogická reformně orientovaná diskuse po roce 1989 v České republice
5. Výchova ve světle (a stínu) alternativního vyučování
6. Od spontánních proměn kurikula v 90. letech 20. století ke kompetenčnímu pojetí vzdělávání a rámcovému kurikulu na počátku 21. století
7. Vzdělávání žáků se speciálními potřebami v průběhu 20. století a dnes
8. Číslo nelžou — vpád testování a měření do škol a vzdělávacích politik
9. Závěrečné setkání s diskusí

Přednášející:

doc. PhDr. Martin Strouhal, Ph.D.; doc. PhDr. Jaroslav Koťa;
prof. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.; PhDr. Daniela Sedláčková;
Mgr. et Mgr. Martin Skutil, Ph.D.; Mgr. Tereza Komárková, Ph.D.;
prof. PaedDr. Ondrej Kaščák, Ph.D.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

DĚJINY MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ VE 20. STOLETÍ — 2. ROČNÍK

Odborný garant: Ústav světových dějin FF UK (PhDr. Jaroslav Valkoun, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry/2 roky

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Určeno výhradně posluchačům 1. ročníku kurzu v akademickém roce 2022/2023.

Anotace:

Vzdělávací program poskytne ucelený, problémově zaměřený výklad historického vývoje mezinárodních vztahů v Evropě a v euroatlantickém prostoru (s nutnými přesahy do dalších oblastí) od konce druhé světové války do zhroucení tzv. východního bloku na počátku 90. let 20. století. Jeho hlavním cílem bude seznámit se s klíčovými problémy mezinárodních vztahů po druhé světové válce. V centru pozornosti bude studená válka, kde bude důraz kladen jak na důvody (okolnosti) jejího vzniku, periodizaci jejího vývoje, tak i na analýzu vybraných problémů období 1945–1991. Půjde především o vývoj německé otázky po druhé světové válce a na přelomu padesátých a šedesátých let 20. století, karibskou krizi, politiku *détente*, obrat ve vývoji studené války v osmdesátých letech 20. století, evropský integrační proces, tzv. konflikty na periferii apod. Poslední přednáška bude věnována hlavním problémům vývoje mezinárodních vztahů po znovusjednocení Německa a rozpadu Sovětského svazu.

Osнова přednášek:

1. Počátky studené války
2. Velké krize přelomu 40. a 50. let
3. Počátky evropské integrace
4. Druhá berlínská krize
5. Kubánská (karibská) krize
6. Vietnamská válka v širších souvislostech
7. Politika *détente*
8. Osmdesátá léta ve vztazích mezi supervelmocemi
9. Sjednocení Německa a jeho důsledky

Přednášející:

prof. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D.

Forma ukončení: Závěrečný písemný test ve 2. ročníku.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. ročníku Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

JAK NÁM TECHNOLOGIE MOHOU ZPROSTŘEDKOVAT NAŠE KULTURNÍ DĚDICTVÍ?

Odborný garant: Ústav informačních studií a knihovnictví
(PhDr. Helena Lipková, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Jednosemestrální kurz představuje možnosti, omezení a výzvy související s prezentací kulturního dědictví ve virtuálním prostoru. Zabývá se také tím, jak lidé vnímají prezentaci kulturního dědictví, pokud je zprostředkováváno v digitální podobě. Účastníci kurzu se tak mohou seznámit s tím, jak a kde se technologie v této oblasti nasazují, i jak mohou oni sami technologie využít k objevování naší kulturní historie. Kurz je připraven jako průřez zajímavostmi z různých oblastí. Jednotlivá témata jsou proto věnovaná hradům a zámkům, historickým i digitálním knihovnám, muzeím, online filmům, hudbě, trendům v počítačových hrách i fenoménu tzv. digitálního náboženství.

Osnova přednášek:

1. Kulturní dědictví v digitálním prostředí
2. Proměny interpretace minulosti pod vlivem technologií
3. Virtuální výstavy a muzejní mobilní aplikace
4. České hrady a zámky a doba digitální
5. Digitální knihovny a distribuce elektronických knih
6. Virtuální rekonstrukce historických knihoven
7. Film a hudba v digitálním prostředí
8. Počítačové hry jako zprostředkovatel historických událostí
9. Proměny náboženství v digitálním prostoru

Přednášející:

doc. Jindřich Marek, Ph.D.

Mgr. et Mgr. Čeněk Pýcha, Ph.D.

Mgr. Nina Wančová, Ph.D.

PhDr. Helena Lipková, Ph.D.

Mgr. Adéla Jarolímková, Ph.D.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

JAK POSLOUCHAT KLASICKOU HUDBU

Odborný garant: Centrum dalšího vzdělávání FF UK
(Lukáš Hurník, Ph.D., Ing. Ilona Kellerová)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Klasická hudba a její role v našem světě. Je jeho integrální součástí a věci by bez ní nefungovaly tak, jak by měly. V tomto semestru budeme zkoumat, jaká kritéria, úhly pohledu a analytické postupy nám pomohou při vnímání skladeb z různých epoch hudebního vývoje.

Osnova přednášek:

1. Odkud a kam kráčí hudba
2. Ars antiqua a nova
3. Umění křivé perly
4. Ve spleti hlasů
5. V područí pravidel
6. Sto let emocí
7. Přelom věku
8. Včera, dnes a možná zítra
9. Krása ze všech úhlů

Přednášející:

Lukáš Hurník, Ph.D.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

JAN EVANGELISTA PURKYNĚ, ZDENĚK NEJEDLÝ, OTTO WICHTERLE A TI DALŠÍ ANEB CESTA ČESKÉ VĚDY 19. A 20. STOLETÍM

Odborný garant: Katedra pomocných věd historických a archivního studia FF UK
(PhDr. Milada Sekyrková, CSc.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Kurz představí posluchačům dějiny české moderní vědy a vysokoškolské vzdělanosti (19. a 20. století) v co největší šíři. Na příkladech života a práce některých nejvýznamnějších vědců z českých zemí budou ve výkladu zahrnuty dějiny vědeckých teorií, vědních oborů (disciplín) či jednotlivých vědeckých institucí (univerzity, ČAVU, KČSN, ČSAV atd.) a jejich dílčích součástí. Přednášky budou pojaty komplexně, budou se věnovat i životnímu stylu vědců či vnímání vědecké komunity společností v různých obdobích 19. a 20. století.

Osnova přednášek:

1. Co jsou dějiny vědy a vysokoškolské vzdělanosti
2. Počátky moderní vědy v českém jazyce, J. E. Purkyně a okruh vědců kolem něj
3. Josef Hlávka jako mecenáš vědy a Česká akademie věd a umění
4. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy jako Alma mater světově známých českých vědců, například Josef Augusta, Jaroslav Heyrovský či Jindřich Matiegka
5. Milada Paulová „první“ profesorka v Československu
6. Vědci — učitelé — lékaři a jejich studenti a pacienti: specifika lékařských fakult v rámci univerzit
7. Fungování Akademie věd Československé republiky od Zdeňka Nejedlého k Otto Wichterlemu (1952–1992)
8. Stavbám na kloub
9. Z laboratoře a knihovny do kavárny a na hřiště. Rodina a volný čas vědců

Přednášející:

PhDr. Daniela Brádrlová, Ph.D.; PhDr. Marek Brčák, Ph.D.;
PhDr. Věra Dvořáčková, Ph.D.; PhDr. Marek Ďurčanský, Ph.D.;
doc. PhDr. Martin Franc, Ph.D.; prof. PhDr. Jiří Pokorný, CSc.;
PhDr. Milada Sekyrková, CSc.; prof. PhDr. Petr Svobodný, Ph.D.;
Mgr. Jiří Šoukal, Ph.D.

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

KAPITOLY Z ANGLICKÉ LITERATURY

Odborný garant: Ústav anglofonních literatur a kultur FF UK
(doc. Clare Wallace, M.A., Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Průřez dějinami anglické literatury od renesance po současnost se zaměřuje na nejvýznamnější etapy a osobnosti britské prózy, poezie a dramatu. Přednáška seznamuje s historickým pozadím vývoje jednotlivých žánrů a literárních forem a rozbořem vybraných ukázek z děl demonstuje základní rysy literatury daných období.

Osnova přednášek:

1. Anglické renesanční drama
2. Anglické renesanční a restaurační drama
3. Anglický román 18. století
4. Anglický romantismus
5. Anglický román 19. století I
6. Anglický román 19. století II
7. Anglický modernismus
8. Vývoj anglického poválečného románu
9. Současný britský román

Přednášející:

PhDr. Zdeněk Beran, Ph.D.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

KONVERZAČNÍ JAZYKOVÝ KURZ FRANCOUZŠTINA

Odborný garant: Jazykové centrum FF UK (PhDr. Alena Bočková, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Kurz není určen pro úplné začátečníky, předpokládá se základní konverzační úroveň — viz níže uvedený popis předpokládané úrovně.

Max. počet účastníků kurzu je 26 osob.

Popis předpokládané úrovně:

Kurz je určen zájemcům z řad seniorů, kteří již ovládají základní gramatická pravidla a potřebují se naučit vyjadřovat v běžných situacích. Rozumí větám a často používaným výrazům, vztahujícím se k oblastem, které se jich bezprostředně týkají (rodina, nákupy, bydlení, zaměstnání). Dokáží komunikovat prostřednictvím jednoduchých úloh, jež vyžadují přímou výměnu informací o běžných skutečnostech. Umí používat základní typy vět a komunikovat o sobě a jiných lidech, o tom, co dělají, o záležitostech týkajících se jejich nejnaléhavějších potřeb. Mají základní jazykový repertoár, který jim umožňuje, aby se vyjadřovali v rámci každodenních předvídatelných situací jednoduchou formou.

Anotace:

Kurz se zaměří na rozvoj produktivních i receptivních jazykových dovedností seniorů (na samostatný ústní projev, vedení dialogu, porozumění psanému nebo vyslechnutému textu), příp. psaní vybraných typů textů s konkrétním cílem osvojení, resp. opakování a upevnování základních gramatických struktur a lexikálních jednotek nezbytných pro realizaci obecných komunikačních záměrů. Podnětem k diskusi budou různé typy dokumentů (psané texty, video, audio). Kurz se obsahově věnuje všeobecným tematickým okruhům s přihlédnutím k dané jazykové oblasti (společenské konvence, kultura, média, historie, společenské problémy současnosti apod.).

Osnova přednášek:

1. Présentations
2. Morceaux choisis de l'histoire de France
3. Morceaux choisis de l'histoire de France
4. Les vagues migratoires en France
5. Les vagues migratoires en France
6. La culture du livre
7. La culture du livre
8. La Francophonie et la francophonie
9. La Francophonie et la francophonie

Přednášející:

Mgr. Vojtěch Šarše

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

KULTURA STŘEDOVĚKU: ŽIVOT V KLÁŠTEŘE, VE MĚSTĚ A NA VENKOVĚ — 2. ROČNÍK

Odborný garant: Ústav řeckých a latinských studií FF UK
(doc. Mgr. Sylva Fischerová, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry/2 roky

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Určeno výhradně posluchačům 1. ročníku kurzu v akademickém roce 2022/2023.

Anotace:

Druhý ročník přednáškového cyklu je zaměřen na středověkou kulturu a všední život v klášteře, ve městě i na venkově. V první části cyklu byl představen život v klášteře, ve druhé ukážeme, jak to vypadalo jinde, například na univerzitě, v katedrále, doma i na cestě. Každá přednáška druhého ročníku cyklu nejprve představí vybrané prostředí v kontextu středověké kultury obecně a poté se bude soustředit na konkrétní příklady, obvykle z českých zemí.

Osnova přednášek:

1. Ve škole
2. Na univerzitě
3. Ve městě
4. Na venkově
5. Na královském dvoře
6. V katedrále
7. V synagoze
8. V knihovně
9. Na cestě

Přednášející:

doc. Mgr. et Mgr. Iva Adámková, Ph.D.; Mgr. Karel Pacovský;
Mgr. Václav Žůrek, Ph.D.; doc. PhDr. Tomáš Klír, Ph.D.;
prof. Mgr. Lucie Doležalová, M.A., Ph.D.; Michal Dragoun;
Mgr. Pavlína Cermanová, Ph.D.

Forma ukončení:

Závěrečná písemná práce v rozsahu 10 stran textu ve 2. ročníku.

Doporučená literatura:

Je vhodné seznámit se s danou problematikou v následujících publikacích: Le Goff, Jacques. *Kultura středověké Evropy*, Praha 2020; Spunar, Pavel. *Kultura českého středověku*, Praha 1997; Jiroušková, Lenka, ed. *Speculum medii aevi. Zrcadlo středověku*, Praha

1998; Boldan, Kamil — Michal Dragoun — Jindřich Marek — Milada Studničková. *Knižní kultura českého středověku*, Praha 2021; Šmahel, František. *Alma mater Pragensis. Studie k počátkům university Karlovy*, Praha 2016; Vlček, Pavel — Petr Sommer — Dušan Foltýn. *Encyklopedie českých klášterů*, Praha 2002. Speciální tituly k jednotlivým tématům a závěrečným pracím zájemcům doporučí přednášející.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. ročníku Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzita třetího věku.

MOC STAŘÍ NA UČENÍ?

SPECIFIKA UČENÍ SE VE TŘETÍM VĚKU

Odborný garant: Katedra andragogiky a personálního řízení
(PhDr. Michal Šerák, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Záměrem přednášek je seznámení se specifiky vzdělávání a učení (se) v pozdějších fázích života. Postupující technologizace společnosti a proměna sociálních, ekonomických, politických nebo kulturních sfér života má za následek zvýšené nároky na znalosti a dovednosti každého člena společnosti. Stále větší důraz je proto kladen na nutnost učení se i ve starším věku. Velmi častým problémem je však přetrvávající stereotypizace, neresppektování či neznalost projevů stárnutí, které mohou mít vliv na kvalitu a efektivitu učení, a v neposlední řadě i nízké sebevědomí samotných potenciálních studujících. Platí nicméně, že pravidelná duševní činnost, kreativní přemýšlení a učení se novým věcem mají na schopnost úspěšně se zapojit do vzdělávacího procesu podstatně větší vliv než samotný věk.

Cílem programu je proto zaměřit se na jednotlivé aspekty ovlivňující proces učení a poukázat na nejčastější chyby či problémy. Zvláštní pozornost bude věnována problematice paměti, stresu při učení, koncentraci nebo proměnám kognitivních schopností. Absolvování programu by mělo umožnit účastníkům zkvalitnit proces vlastního učení.

Osнова přednášek:

1. Stárnutí a stáří v optice vědy
2. Demografické stárnutí České republiky
3. Možnosti a bariéry vzdělávání ve třetím věku
4. Stárnutí mozku, jeho příčiny a projevy
5. Paměť a stárnutí; trénování paměti
6. Fáze procesu učení: osvojování a upevňování
7. Stres a jeho dopad na kvalitu učení, základní principy zvládnání stresu
8. Zásady efektivního učení se ve třetím věku
9. Aktuální nabídky vzdělávacích a volnočasových aktivit pro seniory v České republice

Přednášející:

PhDr. Michal Šerák, Ph.D.

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

NOVÉ ČESKÉ VÝZKUMY V ABÚSÍRU A SAKKÁŘE — 2. ROČNÍK

Odborný garant: Český egyptologický ústav FF UK
(Mgr. Renata Landgráfová, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry/2 roky

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Určeno výhradně posluchačům 1. ročníku kurzu v akademickém roce 2022/2023.

Anotace:

Program si klade za cíl detailně představit výzkumy Českého egyptologického ústavu v Abúsíru a Sakkáře. První ročník byl zaměřen na obecné představení nových poznatků o jednotlivých částech abúsírského a sakkárského pohřebiště a na obecné metody práce českých egyptologů včetně průběhu expedice v Egyptě, druhý ročník bude zaměřen na jednotlivé objekty a znalosti získané v 1. semestru a dále je prohloubí.

Osnova přednášek:

1. Balzamovací depozity Staré říše
2. Balzamovací depozity Pozdní doby
3. Vahibremerineitova šachtová hrobka
4. Abúsír trochu jinak: papyrové archivy a zádušní kultury
5. Staroegyptští úředníci a jejich tituly v sítích
6. Texty ve velkých šachtových hrobkách
7. Dokumentace hrobky hodnostáře Ceje v severní Sakkáře
8. Pohřební výbava a její význam
9. Dřevěné rakve Staré říše

Přednášející:

prof. PhDr. Ladislav Bareš, CSc.; Ing. Vladimír Brůna; Mgr. Katarína Arias, Ph.D.;
Mgr. Veronika Dulíková, Ph.D.; Mgr. Renata Landgráfová, Ph.D.;
Mgr. Marie Peterková Hlouchová, Ph.D.; Mgr. Lucie Vendelová Jirásková, Ph.D.;
doc. PhDr. Květa Smoláriková, Ph.D.; doc. PhDr. Hana Vymazalová, Ph.D.

Forma ukončení:

Závěrečný písemný test ve 2. ročníku.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. ročníku Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

NOVÉ OBJEVY KLASICKÉ ARCHEOLOGIE —

2. ROČNÍK

Odborný garant: Ústav pro klasickou archeologii FF UK (Dr. Marek Verčík)

Počet semestrů: 2 semestry/2 roky

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Určeno výhradně posluchačům 1. ročníku kurzu v akademickém roce 2022/2023.

Anotace:

Cílem cyklu přednášek je představit významné výsledky archeologických výzkumů posledních dvou desetiletí v oblasti starověkého Středomoří. Výběr je zaměřen na hlavní oblasti studia v klasické archeologii. V jednotlivých přednáškách se posluchači dozvědí základní poznatky o historii, architektuře, umění i další hmotné kultuře antických civilizací — především Řecka a Itálie — a seznámí se také s nejnovějšími vědeckými postupy v archeologické práci.

Osnova přednášek:

1. Milét: „Perla starověké Iónie“ a její dědictví v islámském světě
2. Olympie a olympijské hry v pozdní antice
3. *Via Egnatia* a nové objevy na jedné z hlavních silnic starověku
4. Makedonské hrobky ve Středomoří
5. Egyptské přístavy v Rudém moři v období helénistických říší a v době římské
6. Archeologie pozdně antické Itálie: Ravenna
7. Římské vojenské aktivity na Rýně a Dunaji v době Augustově a Tiberiově — nové objevy a poznatky
8. Nové nálezy z římského *Carnunta* a jeho okolí v uplynulých desetiletích
9. Bratislava v době římské ve světle nejnovějších výzkumů

Přednášející:

Dr. Marek Verčík; Mgr. Helena Tůmová, Ph.D.; Mgr. Juraj Kucharík;
doc. PhDr. Jiří Musil, Ph.D.; Mgr. Tomáš Kamp; Mgr. Jan Kocna

Forma ukončení:

Závěrečný písemný test ve 2. ročníku.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. ročníku Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

PRAKTICKÁ CVIČENÍ Z NOVOVĚKÉ PALEOGRAFIE PRO POKROČILÉ XI

Odborný garant: Katedra pomocných věd historických a archivního studia FF UK
(doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: pouze prezenční

Určeno výhradně jako pokračující seminář pro absolventy předcházejících seminářů (I-X). Max. počet účastníků je stanoven na 20 posluchačů.

Anotace:

Cílem semináře je prohloubení dovedností praktického čtení paleograficky náročnějších raně novověkých a novověkých textů (především jazykově německých, ale i českých a latinských) na příkladu jak pramenů úřední, tak i neúřední provenience. Součástí semináře bude základní analýza písemností.

Osnova přednášek:

Praktické čtení paleografických textů včetně jejich analýzy (1.-9.).

Přednášející:

doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.; PhDr. Klára Woitschová, Ph.D.;

PhDr. Jan Zdichynec, Ph.D.

Doporučená literatura:

Bastl Ondřej — Pátková Hana, *Texty k výuce diplomatiky*, Praha 2004.

Bobowski Kazimierz, *Skróty w piśmie neogotyckim. Na postawie materialu śląskiego od początku XVI do połowy XX wieku*, Wrocław 1994.

Dülfer Kurt — Korn Hans-Enno, *Gebräuchliche Abkürzungen des 16.-20. Jahrhunderts*, Marburg 2009.

Dülfer Kurt — Korn Hans-Enno, *Schrifttafeln zur deutschen Paläographie des 16.-20. Jahrhunderts*, 12007.

Ebelová Ivana, *Klíč k novověké paleografii*, Praha 12004, 22015.

Hlaváček Ivan — Kašpar Jaroslav — Nový Rostislav, *Vademecum pomocných věd historických*, Praha 11988, 21993, 31997, 42002.

Hledíková, Zdeňka — Kašpar, Jaroslav — Ebelová, Ivana, *Paleografická čítanka*, Praha 2000, 22000, 32014 (http://pvh.ff.cuni.cz/paleografie/paleo_text.htm).

Húščava Alexander, *Dejiny a vývoj nášho písma*, Bratislava 1951.

Kaňák Bohdan, *Paleografické texty*, 1. sešit Olomouc 1994, 2. sešit Olomouc 1999, 22002.

Pátková Hana, *Cvičení z pozdně středověké paleografie*, Praha 2001.

Zouhar Jakub — Horáková Lenka, *Paleografická čítanka novověkých diplomatických textů*,
Hradec Králové 2007.

Vojtíšková Jana, *Cvičení z transkripce českých raně novověkých textů z let 1500–1620*
(Hradec Králové), Hradec Králové 2014.

<http://uhv.upce.cz/cs/paleograficka-citanka/>

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

PŘELOMOVÁ OBDOBÍ V DĚJINÁCH ČESKÉHO A EVROPSKÉHO VÝTVARNÉHO UMĚNÍ — 1. ROČNÍK

Odborný garant: Ústav pro dějiny umění FF UK (Ing. Petr Macek, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry/2 roky (2. ročník v akademickém roce 2024/2025)

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Dějiny umění lze rozčlenit do řady období charakterizovaných výraznými a osobitými projevy. Cyklus přednášek pedagogů Ústavu pro dějiny umění FF UK se dle badatelského zaměření jednotlivých přednášejících bude věnovat zlomovým okamžikům, ve kterých docházelo k významným stylovým posunům. Přednášky jsou koncipovány do dvou ročníků. V prvním budou sledovány proměny umění na území Čech, ve druhém pak obdobné přelomové momenty v uměleckých dějinách Evropy.

Osnova přednášek:

Čechy:

1. Románské umění v Čechách
2. Mistr Theodorik a mistr Třeboňského oltáře
3. Petr Parléř a krásný sloh
4. Renesance a gotika v architektuře
5. J. B. Mathey a K. I. Dientzenhofer
6. Sochařská výzdoba Karlova mostu a sochařství v Čechách
7. Sochaři Myslbek, Schnirch a ti další
8. Umění v Čechách kolem roku 1900: spolky, skupiny, osobnosti
9. Umění v Československu mezi demokracií a totalitou: 1945–1953

Přednášející:

prof. PhDr. Ing. Jan Royt, Ph.D.; prof. PhDr. Michaela Ottová, Ph.D.;

ing. Petr Macek, Ph.D.; PhDr. Kateřina Adamcová, Ph.D.;

doc. PhDr. Richard Biegel, Ph.D.; Mgr. Petr Šámal, Ph.D.;

prof. PhDr. Roman Prahl, CSc.; doc. PhDr. Marie Rakušanová, Ph.D.;

prof. doc. PhDr. Marie Klimešová, Ph.D.; PhDr. Jan Klípa, Ph.D.

Forma ukončení:

Závěrečná písemná práce v rozsahu 10 stran textu ve 2. ročníku.

Inspirace k volbě tématu závěrečné práce:

Účastníci kurzu by se měli inspirovat přednáškami. Na jejich základě si následně zvolí jim blízké a zajímavé téma. Doporučujeme konkrétní umělecká díla z oblasti architektury, sochařství, či malířství. Obecnější náměty jsou značně obtížné

(např. impresionismus, gotická architektura apod.). Vznikne tak minimálně deseti-stránková stať, která bude vycházet výhradně z odborné literatury. Stať bude opatřena poznámkovým aparátem (viz časopis Umění), přehledem použité literatury a obrazovou přílohou.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. ročníku Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

TOULKY ANTICKÝM ŘÍMEM

Odborný garant: Centrum dalšího vzdělávání FF UK
(PhDr. Pavel Titz, Ph.D., Ing. Ilona Kellerová)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Přednáškový cyklus se posluchačům pokusí nabídnout sérii jakýchsi virtuálních procházek antickým Římem. Budeme se během nich zastavovat u rozličných památek v místě dodnes více či méně patrných. Přiblížíme si jejich někdejší funkci, podobu i výzdobu a budeme se bavit i o jejich roli v římských dějinách, nakolik to bude možné. Naše kroky se nevyhnou *Foru Romanu*, jeho chrámům, bazilikám, četným monumentům a událostem, které těmito místy někdy prošly, jindy se prohnaly. Vystoupáme také na svaté *Capitolium* s jeho chrámy a dnes muzei, projdeme *Palatin* s pozůstatky nejstaršího římského osídlení, s domy římské šlechty i prvního císaře Augusta, s císařským palácem a shlédneme na *Circus Maximus*. Dále navštívíme oblast velkolepých císařských náměstí, abychom se zastavili u Colossea a prozkoumali další z římských pahorků s lázněmi a dalšími pamětihodnostmi. Naše putování zakončíme na někdejší *Martově poli* s Pantheonem, Augustovými a dalšími stavbami. Po Aeliově mostě přejdeme k Hadriánovu mauzoleu a kurz zakončíme na Vatikánském poli, kde na sklonku antiky vyrostla předchůdkyně nynější svatopetrské baziliky indikující již nástup nové epochy lidstva.

Osnova přednášek:

1. Stručné seznámení s rozsahem, chronologií a dějinami Říma a Římany ovládaného světa
2. Přehled topografie antického Říma
3. Nejstarší Řím v mýtech a legendách
4. *Forum Romanum*
5. *Capitolium* jeho chrámy
6. *Palatin* s Romulovu chatrčí a císařským palácem
7. Císařská fora
8. *Campus Martius*
9. Řím za Tiberem — antický Vatikán

Přednášející:

PhDr. Pavel Titz, Ph.D.

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

VYBRANÉ KAPITOLY Z DĚJIN NAŠICH A SVĚTOVÝCH ŽELEZNIC

Odborný garant: Ústav českých dějin FF UK
(doc. PhDr. Jana Čechurová, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Cyklus přednášek je zaměřen na dějiny železnic v českých zemích a na územích, patřících k bývalému Československu. Ukazuje problémy přestavby železniční sítě vybudované před první světovou válkou po vzniku Československa v roce 1918, po ztrátě pohraničí v roce 1938 a v letech druhé světové války. Přednášky podávají výklad o změně hlavních přepravních toků po roce 1918 a 1948, o zapojení Československa do dálkové osobní a nákladní dopravy a o změnách, které přinesl zánik socialismu v roce 1989. Dále se přednášky zaměřují na stavby transkontinentálních železnic ve světě, horské tratě ve velkých nadmořských výškách, budování lanových drah, vývoj vysokorychlostních vlaků a stavbu vysokorychlostních tratí s perspektivou vybudování nových trans-evropských koridorů.

Přednášející seznámí posluchače s tratěmi, které sami procestovali (transkontinentální železnice v USA, Transsibiřská magistrála, starý a nový Simplonský tunel, úzkorozchodné horské tratě ve Švýcarsku, Zugspitzbahn v Bavorsku, rychlostní železnice v Japonsku a Číně a další.). V historické perspektivě je představen vývoj evropských luxusních dálkových vlaků, jako Orient expres, Balkánský expres a různé typy rychlých motorových expresů meziválečného období (německý DR 877 „Fliegender Hamburger“, československý M 290 „Slovenská strela“, maďarský „Arpád“), vlaků TEE (Trans European Express) až po vlaky TGV, Thalys, Eurostar apod. Přednášky jsou doplněny obrazovými a filmovými materiály a ukázkami dobových jízdnicích řádů.

Osnova přednášek:

1. Severní dráha císaře Ferdinanda
2. Severní státní dráha
3. Budování železniční sítě v českých zemích a v Československu
4. Orient expres
5. Vysokohorské železnice v Evropě
6. Transkontinentální železnice v Severní Americe
7. Transsibiřská magistrála a velké železnice v Číně
8. Vysokorychlostní vlaky v Evropě
9. Šikansen — japonské železnice

Přednášející:

prof. PhDr. Milan Hlavačka, CSc.

prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

VÍCESEMESTRÁLNÍ KURZY — PROBÍHAJÍCÍ V ZIMNÍM I LETNÍM SEMESTRU

Název programu	Katedra/ústav FF UK
Co daly naše země Evropě a lidstvu — České úspěchy II a III (POKRAČOVÁNÍ)	Ústav českých dějin
Co naši rodiče nemuseli znát I a II (NOVINKA) — seminář	Centrum dalšího vzdělávání
Český jazyk a česká kultura ve světovém kontextu I a II	Ústav bohemistických studií
Čeština v proměnách času I a II	Ústav českého jazyka a teorie komunikace
Hudba v českých zemích v proměnách staletí I a II (NOVINKA)	Ústav hudební vědy
Je to pravda odvěká, slova dělají člověka I a II (NOVINKA)	Centrum dalšího vzdělávání
Kondiční cvičení pro seniory — teorie a praxe I a II (1. až 4. skupina)	Katedra tělesné výchovy
Konverzační jazykový kurz — Angličtina pro seniory I a II (1. a 2. skupina)	Jazykové centrum
Osobnosti čínského starověku I a II (NOVINKA)	Centrum dalšího vzdělávání
Psychologické charakteristiky známých osobností I a II — seminář	Centrum dalšího vzdělávání
Psychologie I a II	Katedra psychologie
Trénování kognitivních procesů (také paměti) I a II — seminář	Centrum dalšího vzdělávání
Velké země a události světových dějin I a II (NOVINKA)	Ústav světových dějin
Zanikla tradiční evropská rodina? I a II (NOVINKA)	Ústav etnologie

CO DALY NAŠE ZEMĚ EVROPĚ A LIDSTVU — ČESKÉ ÚSPĚCHY II A III

Odborný garant: Ústav českých dějin FF UK (doc. PhDr. Jana Čechurová, Ph.D.)

Počet semestrů: 3 semestry

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Určeno výhradně posluchačům I. semestru kurzu v akademickém roce 2022/2023.

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2023/2024. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Ústav českých dějin připravil třísemestrální cyklus přednášek, které jsou rozděleny chronologicky. První semestr byl věnován předmoderní době, následující dva pak 19. a 20. století. Cílem programu je představit některé aspekty z naší minulosti, které můžeme považovat za úspěch, a také takové, které mají evropský nebo obecnější přesah. Název programu je odvozen od stejnojmenné reprezentativní publikace, vydané na konci třicátých let, která zdobila a zdobí nejednu českou domácnost. Ve druhém a třetím semestru tohoto kurzu, zahrnujícím 19. a 20. století, si připomeneme jak úspěchy na poli vědy a techniky, tak literatury, hudby a výtvarného umění, připomeneme i inovativní přístup k trávení volného času, ale také institucionálním zakotvení v oblasti práva. Zamyslíme se rovněž nad relativitou pojmu úspěch, nad pohledem zevnitř a z vnějšku.

Osnova přednášek:

1. Nekonečno, buňky, čočky a Chetitě. Příběhy vědců z Čech, kteří změnili svět
2. Pojmenovat svůj svět. Formování české odborné terminologie v 19. století
3. Český příspěvek k evropské gastronomii
4. Bude života českého důstojné tam zrcadlo. Historie sbírek a sporů o podobu Národního divadla
5. Od Praseidenta k střídavému stání. České impulsy pro evropský motorismus
6. „Nemylme se! České vysoké školy bez české akademie jsou nemožny.“ (TGM) Historie českých vědeckých institucí v 19. století
7. Fenomén Alfons Mucha
8. Češi vs. Slováci — česká, slovenská nebo československá velikost?
9. Legionáři — páni Sibiře
10. Československý Ústavní soud 1920/1939. První skutečně Ústavní soud v Evropě?
11. Český tramping jako světový unikát
12. Podnikatelé meziválečného Československa ve světle i stínu evropské (světové) konkurence
13. Meziválečné Československo jako „jazzová velmoc“
14. Fučíkova „Reportáž psaná na oprátce“ jako mimořádný úspěch české literatury ve světě?
15. Československá účast na EXPO 58

16. Nobelova cena a její čeští nositelé
17. Pokojné rozdělení Československa v roce 1992
18. Debata o české světovosti — jak jsme se viděli ve 20. století?

Přednášející:

doc. PhDr. Jana Čechurová, Ph.D.; doc. Mgr. Kamil Činátl, Ph.D.;
Mgr. Marek Fapšo, Ph.D.; doc. PhDr. Martin Franc, Ph.D.;
PhDr. Antonín Kostlán, CSc.; doc. PhDr. Petr Koura, Ph.D.;
prof. JUDr. Jan Kuklík, DrSc.; doc. PhDr. Magdaléna Pokorná, CSc.;
doc. PhDr. Jan Randák, Ph.D.; prof. PhDr. Michal Stehlík, Ph.D.;
prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc.; doc. PhDr. Jan Štemberk, Ph.D.;
PhDr. Barbora Štolleová, Ph.D.

Forma ukončení:

Závěrečný písemný test ve 3. semestru.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 3. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

CO NAŠI RODIČE NEMUSELI ZNÁT I A II — SEMINÁŘ

Odborný garant: Centrum dalšího vzdělávání FF UK (PhDr. Eva Drlíková, CSc.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: pouze prezenční

Jedná se o specializovaný seminář, který předpokládá aktivní zapojení posluchačů do práce na jednotlivých tématech.

Max. počet účastníků je 25 osob.

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2023/2024. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Cílem semináře je seznámit posluchače s novými psychologickými aspekty současného života, které předcházející generace neznali resp. nemuseli se o ně zajímat. Nové fenomény jsou novou charakteristikou naší současné společnosti, která prochází intenzivní transformací. Přednášky budou zaměřeny zejména na pomoc seniorům v lepší orientaci v těchto nových jevech a lepší informovaností částečně přispět ke kvalitnějšímu životu.

Osnova přednášek:

1. Strategie úspěšného stáří
2. Grafologie
3. Burnout
4. Prokrastinace
5. Gambling
6. Polyamorie
7. Teambuilding
8. Koučink
9. Mindfulness
10. Psychologie moci
11. Pervazivní vývojová porucha
12. Psychopatie
13. Psychologické otázky asistované reprodukce
14. Rodinné konstelace
15. Význam role otce a dědečka
16. Psychologické otázky sexuální orientace
17. Rozvod rodičů a úloha prarodičů ve výchově vnoučat
18. ADHD (hyperaktivní vnoučata)

Přednášející:

PhDr. Eva Drlíková, CSc.

Forma ukončení:

Kolokvium

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

ČESKÝ JAZYK A ČESKÁ KULTURA VE SVĚTOVÉM KONTEXTU I A II

Odborný garant: Ústav bohemistických studií FF UK (PhDr. Jiří Hasil, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2023/2024. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Program *Český jazyk a česká kultura ve světovém kontextu* navazuje na stejnojmenný kurz realizovaný v akademickém roce 2021/2022 a na kurz *Český jazyk světový?* Kurz se bude snažit ukázat místo českého jazyka a české kultury v evropské a světové kultuře. V zimním semestru se přednášející soustředí především na český jazyk a jeho místo mezi jazyky Evropské unie i mezi jazyky světovými, zatímco v semestru letním bude pozornost věnována české kultuře, vědě i historii a jejich místu v kultuře světové. Posluchači se též seznámí s jazykovými ostrovy v zahraničí a s pohledem cizinců na český jazyk a českou kulturu.

Osnova přednášek:

1. Čeština a česká kultura v evropském a světovém kontextu; čeština jako jazyk rodný, cizí a druhý
2. Cizinci mluví česky; sociokulturní kontext; typické chyby cizinců v češtině, komunikace s cizincem
3. Čeština v zahraničí; jazykové enklávy a ostrovy; bohemistická pracoviště v zahraničí
4. Přejatá slova v češtině, přejímky z češtiny v cizích jazycích
5. Kontrastivní pohled na češtinu a cizí jazyky
6. Gramatika ve výuce češtiny pro cizince; problémy lingvodidaktické
7. Slovní zásoba ve výuce češtiny pro cizince; co jsou české reálie
8. Významní Češi v cizině
9. Program vlády ČR na podporu českého kulturního dědictví v zahraničí
10. Česká věda v evropském a světovém kontextu
11. Česká literatura v evropském kontextu
12. Obraz Prahy v zahraniční literatuře
13. České dějiny očima cizinců
14. Česká architektura v evropském a světovém kontextu
15. České výtvarné umění v evropském a světovém kontextu
16. Je česká hudba světová?
17. České divadlo a film v evropském a světovém kontextu
18. Je česká kultura světová?

Přednášející:

doc. PhDr. Milan Hrdlička, CSc.; PhDr. Jiří Hasil, Ph.D.;
PhDr. Tomáš Vučka; Mgr. Jana Dolenská

Forma ukončení:

Závěrečná písemná práce v rozsahu 10 stran ve 2. semestru.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

ČEŠTINA V PROMĚNÁCH ČASU I A II

Odborný garant: Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK
(doc. Mgr. Robert Adam, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2023/2024. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Přednáškový cyklus má podobu vybraných kapitol z dějin českého jazyka. Řazení jednotlivých přednášek je v zásadě chronologické: začíná se českou etymologií a rekonstrukcí pračeštiny, končí se 20. stoletím. Cyklus si všímá různých aspektů vývoje jazyka i jeho užívání; největší pozornost věnuje proměnám slovní zásoby, mimoto se dotýká gramatiky, pravopisu, jazykové správnosti i jazyka vybraných literárních památek. Posluchači budou rovněž seznámeni s internetovými aplikacemi a úložišti, které jim umožní např. vyhledávání a listování ve starších českých slovnících a mluvnicích z pohodlí domova.

Osnova přednášek:

1. Česká etymologie
2. Prapočátky češtiny (600–1000)
3. Nejstarší památky češtiny
4. Staročeská slovní zásoba
5. Slova a dějiny
6. Elektronické zdroje k dějinám češtiny
7. Čeština Daniela Adama z Veveslavína (1546–1599) v kontextu „doby veveslavínské“
8. Český překlad bible (krom Bible kralické)
9. Bible kralická šestidílná
10. Čeština v době baroka
11. Gramatiky českého jazyka od počátku do 19. století
12. Život a tvorba nekatolických exulantů z Čech a Moravy v 18. století
13. Rozdíly mezi texty šířenými tiskem a rukopisem v 17.–18. století
14. Český jazyk v době národního obrození
15. Vývoj českého slovníkářství (s důrazem na novodobé slovníky počínaje Jungmannem)
16. Český purismus (nejen) v 19. století
17. Český jazyk za protektorátu
18. Názory na jazykovou správnost a jazykovou kulturu v průběhu 20. století

Přednášející:

doc. Mgr. Robert Adam, Ph.D.; doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.;
PhDr. Robert Dittmann, Ph.D.; Mgr. Alena Andrlová Fidlerová, Ph.D.;

PhDr. Ondřej Koupil, Ph.D.; PhDr. Petr Nejedlý, Ph.D.;
doc. PhDr. Jiří Rejzek, Ph.D.; Mgr. Štěpán Šimek, Ph.D.

Forma ukončení: Závěrečný písemný test ve 2. semestru.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzita třetího věku.

HUDBA V ČESKÝCH ZEMÍCH V PROMĚNÁCH STALETÍ I A II

Odborný garant: Ústav hudební vědy FF UK (Mgr. Jan Baťa, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2023/2024. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Dvousemestrální kurz se zaměří na základní přehled dějin hudby v českých zemích od středověku do současnosti. Jeho smyslem není podat vyčerpávající výklad ke každému období, nýbrž stručně vystihnout jeho charakteristické rysy, podobu hudebního jazyka, dobových hudebních druhů a institucí. Díky tomu bude možné přehledně pozorovat proměnu hudebního myšlení v českých zemích od prvních dokladů až po dnešní dobu a zasadit ho do kontextu vývoje evropské hudební kultury. V případě distanční výuky budou přednášky realizovány online v platformě ZOOM.

Osnova přednášek:

1. Úvodní lekce — česká hudba, hudba v Čechách, hudba v českých zemích
- 2.–3. Hudba v českých zemích od počátků do roku 1420
- 4.–5. Hudba v českých zemích od husitství do Bílé hory
- 6.–7. Hudba v českých zemích v období baroka
- 8.–9. Hudba v českých zemích v období klasicismu
- 10.–13. Hudba v českých zemích v 19. století
- 14.–18. Hudba v českých zemích ve 20. a 21. století

Přednášející:

Mgr. Jan Baťa, Ph.D.; doc. Mgr. Eduard Douša, Ph.D.; prof. PhDr. David Eben, Ph.D.; Mgr. Tereza Havelková, Ph.D.; PhDr. Lenka Hlávková, Ph.D.; Mgr. Marc Niubo, Ph.D.; PhDr. Miroslav Pudlák, CSc.; Mgr. Vít Zdrálek, Ph.D.

Forma ukončení:

Závěrečná písemná práce v rozsahu 10 stran textu ve 2. semestru.

Inspirace k volbě tématu závěrečné práce:

Kryštof Harant z Polžic; Kantorská hudba; Hudební avantgarda v meziválečném Československu; Jan Rychlík

Osvědčení o absolvování:

Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

JE TO PRAVDA ODVĚKÁ, SLOVA DĚLAJ ČLOVĚKA I A II

Odborný garant: Centrum dalšího vzdělávání FF UK
(MgA. Martina Ema Gasparovič, Ing. Ilona Kellerová)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: pouze prezenční

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2023/2024. Zapisujete si oba semestry.

Max. počet posluchačů 30.

Anotace:

Spokojení a vyrovnaní lidé mají lepší vztah sami se sebou. Většinou také disponují klidným, pevným a sebevědomým hlasem. Z toho pak pramení všechno ostatní. Zažívají příjemné emoce, obecně se v mezilidských vztazích cítí lépe a čerpají z nich pozitivní energii. Sebevědomá mluva má tedy velký vliv na kvalitu života i na to, jak na své okolí působíme. Efektivní přednášková lekce o spontánním používání slov zahrnuje jednak teorii techniky mluveného projevu, ale hlavně taky praktická fonační, respirační, artikulační a rezonanční cvičení. Vyzdvihuje důraz na přirozený a zároveň dobře technicky posazený vlastní, osobitý hlas. Pro úspěšné absolvování kurzu je třeba aktivní zapojení během praktických cvičení.

Osnova přednášek:

1. Edukace mluvního projevu — jak zaujmout, přesvědčit a udržet pozornost
2. Chvěním hlasivek se tvoří příběh, vztahy, charakter
3. Interpretace textu, moderace podle svého bodového scénáře
4. Práce s pozitivní trémou, cvičení na odbourávání strachu z veřejného vystoupení
5. Různé typy nádechu, jeho pravidelnost, hloubka, dynamika, síla, intenzita
6. Hlasová a mluvní kondička, jak využít naplno celý svůj hlasový potenciál
7. Fonační cvičení s vědomou respirací, rezonancí, artikulací a hlasitostí
8. Podpora v nalezení svého osobitého, správně posazeného hlasového stylu
9. Závěrečná krátká řeč na vlastní téma spojená s rozpravou
10. Slovo jako energie i tvůrčí síla naší osobnosti
11. Využití ticha jako hlavního akcentu promluvy
12. Koordinace základních mluvních funkcí s rytmem a gestem
13. Kreativní vnímání interpretace různých typů textů, intonace a podtextu
14. Praktické srovnání zásadních rétorických projevů v historii a současnosti
15. Vytvoření scénáře a zkoušení autorské hry v širším kontextu
16. Nastudování autorské hry
17. Hlavní zkouška autorské hry
18. Představení kolektivního autorského jevištního celku

Přednášející:

MgA. Martina Ema Gasparovič

Katedra činoherního divadla, kabinet hlasové a mluvní výchovy, DAMU

Forma ukončení:

Závěrečné nastudování kolektivního autorského jevištního celku podle vlastní inspirace.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzita třetího věku.

KONDIČNÍ CVIČENÍ PRO SENIORY I A II (1. AŽ 4. SKUPINA, ANOTACE PLATÍ PRO VŠECHNY SKUPINY)

Odborný garant: Katedra tělesné výchovy FF UK
(Mgr. Zdeňka Hrazdírová)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: pouze prezenční

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2023/2024. Zapisujete si oba semestry.

Max. počet účastníků kurzu v jedné skupině je 50 osob.

Anotace:

Praktické hodiny posilovacích a protahovacích cvičení mají za cíl zlepšení fyzické kondice, svalové pružnosti a psychické pohody. Vyrovnávání svalových dysbalancí se provádí s použitím různého náčiní — overbalů, širokých gum, ručníků, činek apod.

Osnova přednášek:

I. Teorie :

1. Význam fyzické zdatnosti u seniorů
2. Technika dýchání
3. Svalová dysbalance – hyperaktivní a ochabující svalové skupiny
4. Pokyny ke cvičení

II. Praxe :

1. Kondiční posilovací cvičení
2. Protahovací cvičení
3. Dechová cvičení
4. Vyrovnávací cvičení bez náčiní i s použitím overbalů, činek, ručníku, s širokou gumou
5. Rehabilitační cvičení s tenkou gumou
6. Relaxační cvičení
7. Jednoduché country tance

Lektorka:

Mgr. Zdeňka Hrazdírová

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

KONVERZAČNÍ JAZYKOVÝ KURZ ANGLIČTINA I A II (ANOTACE PLATÍ PRO 1. I 2. SKUPINU)

Odborný garant: Jazykové centrum FF UK (PhDr. Alena Bočková, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

**Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2023/2024. Zapisujete si oba semestry.
Max. počet účastníků kurzu je 26 osob.**

Anotace:

Kurz je určen pro studenty a studentky s pokročilejší znalostí anglického jazyka. Zaměřuje se na rozvoj produktivních i receptivních jazykových dovedností seniorů (porozumění psanému nebo vyslechnutému textu, samostatný ústní projev (monolog i dialog, diskuze) s cílem zopakovat si, upevnit a rozvíjet slovní zásobu a gramatiku tak, aby byl posluchač po absolvování kurzu schopen komunikovat v anglickém jazyce v běžných situacích i vyjádřit své myšlenky a názory o složitějších problémech. Témata jsou rozvržena vždy do dvou lekcí kurzu a jsou vybrána tak, že se vztahují jak k osobnímu životu, tak ke kulturním a společenským událostem v současnosti. Ke každému tématu je připraven studijní materiál rozvíjející všechny čtyři jazykové dovednosti (poslech s porozuměním, čtení, psaní, mluvení) a obsahující specifickou slovní zásobu a cvičení zaměřená na vybrané gramatické struktury. Tyto pracovní listy používají posluchači a posluchačky ve dvou po sobě jdoucích lekcích.

Osnova přednášek:

1. Introductory lesson
2. - 3. Changing English — new words and expressions in English
4. - 5. Literature written in English — different ways of telling stories
6. - 7. British history — events we remember
8. - 9. Wonders of the world — what is their history
10. - 11. Lifelong learning — learning strategies across generations
12. - 13. Social activism — selected examples
14. - 15. Contemporary architecture — what is being built in the world
16. - 17. People who have changed the world
18. Final lesson: revision and test

Přednášející: PhDr. Marie Hanzlíková; Mgr. Aleksandra Holubowicz

Forma ukončení: Závěrečné opakování a test

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzita třetího věku.

OSOBNOSTI ČÍNSKÉHO STAROVĚKU I A II

Odborný garant: Centrum dalšího vzdělávání FF UK
(PhDr. Lubica Obuchová, Ing. Ilona Kellerová)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2023/2024. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Série přednášek představí významné osobnosti a události z dlouhého období čínských dynastických dějin, tj. od vzniku první centralizované říše v roce 221 před n. l. až do pádu císařství roku 1911. Posluchači se seznámí nejen s nejdůležitějšími členy vládnoucí elity, ale též s příslušníky lidových vrstev, aktivními účastníky čínského politického, hospodářského, kulturního či náboženského života. Chceme-li lépe pochopit fungování soudobé čínské společnosti, musíme se často vracet k jejím kořenům, k historickým momentům, které formovaly tradiční společnost a k osobnostem, jejichž přičiněním k těmto přelomovým událostem došlo. Důležitá je rovněž reflexe těchto dějů v lidové tradici. Historický a biografický výklad proto bude doplňován i odkazy na lidovou slovesnost a literární či filmové zpracování známých i méně známých příběhů z čínské minulosti.

Osnova přednášek:

1. Jak v kronikách je psáno (S'-ma Čchien; rod Pan; S'-ma Kuang)
2. Obchodník a První císař (Lü Pu-wej a Čchin Š'-chuang)
3. Hegemon se loučí s konkubínou (Siang Jü a Liou Pang)
4. Krasavice se vdává za Dlouhou zed' (Wang Čao-tün; Wen-čcheng, Liou T'ie-jou, T'in-čcheng)
5. Dlouhověká císařovna a její synovci (Liou Che a Liou Sün; Wang Čeng-tün a Wang Mang)
6. Vojevůdce a jeho chirurg (Čhao Čhao, Kuan Jü a Čhua Tchuo; Ču-ke Liang)
7. Jedna krev ovládne Podnebesí (rod Tu-ku)
8. Bohatýři ze zelených lesů a dívčina armáda (Li Š'-min a Pching-jang)
9. Běda mužům, jimž žena vládne (Wu Ce-tchien a Ti Žen-tie)
10. Jasný císař teskní za milenkou (Süan-cung a Jang Kuej-fej)
11. Vzdát se velení se sklenkou vína v ruce (Čao Kuan-jing; generálové rodu Jang)
12. Mouchy odhalují zločin (Sung Cch'; Pao Čeng)
13. Krví psáno, na zádech vytetováno (Jü Fej; Wen Tchien-siang)
14. Zběhlý mnich a císařovna s velkýma nohama (Ču Jüan-čang a Ma Siou-jing)
15. Kam zmizel císař? (Žuej-čen; Ču Jün-wen; Aisin Gioro Šun-č')
16. Když Čína vládla mořím (Čeng Che; wo-kchou; paní Sien, paní Va)
17. Ježíšův čínský bratr (Chung Siou-čchuan a tchajpchingové)
18. Poslední císařská krev (Pchu-i; Pchu-tie a Saga Hiro; princezna Der Ling; Caj-tchao)

Přednášející: PhDr. Lubica Obuchová

Forma ukončení: Závěrečný písemný test

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzita třetího věku.

PSYCHOLOGICKÉ CHARAKTERISTIKY ZNÁMÝCH OSOBNOSTÍ I A II — SEMINÁŘ

Odborný garant: Centrum dalšího vzdělávání FF UK (PhDr. Eva Drlíková, CSc.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: pouze prezenční

Jedná se o specializovaný seminář, který předpokládá aktivní zapojení posluchačů do práce na jednotlivých tématech.

Seminář probíhá v zimním i letním semestru 2023/2024. Zapisujete si oba semestry.

Max. počet účastníků je 25 osob.

Anotace:

Cílem semináře je seznámení s psychologickými aspekty života známých osobností. Přiblížit jejich život z různých úhlů pohledu. Hledat jejich silné a slabé, pozitivní či negativní stránky chování. U jednotlivých osobností nepůjde o vyčerpávající analýzu, ani o naprosto úplné informace o jejich životě. Půjde o jejich osobnostní charakteristiky z hlediska tehdejšího a dnešního pohledu i možnosti společnosti, poukázat na zlomové, rozhodující okamžiky jejich života. Výběr konkrétních osobností bude určen na začátku semináře a budou se akceptovat návrhy posluchačů — osobnosti z kulturního, vědeckého, sportovního i politického života. Rozsah analýzy budou determinovat i možnosti přístupných zdrojů.

Osnova přednášek:

Orientační a inspirativní návrh: M. Kundera, J. Hašek, A. Jirásek, E. E. Kisch, J. Foglar, M. Forman, M. Frič, A., Hitchcock, I. Bergman, M. Antonini, J. D. Godard, V. Burian, Suchý + Šlitř, Voskovec + Werich, M. Albrightová, H. Schmidt, Z. Brezinski, J. Masaryk

Přednášející:

PhDr. Eva Drlíková, CSc.

Doporučená literatura:

Podle výběru osobnosti — nejčastěji autobiografie.

Forma ukončení: Kolokvium, závěrečná písemná práce v rozsahu 10 stran textu.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzita třetího věku.

PSYCHOLOGIE I A II

Odborný garant: Katedra psychologie FF UK (Mgr. Zuzana Štěrbová, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2023/2024. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

V kurzu budou představena vybraná témata se zaměřením na nejnovější poznatky a trendy v bádání v psychologii. Cílem je přispět porozumění myšlení, vnímání, chování a prožívání člověka a jeho fungování ve společnosti. Důraz je kladen na témata související se stárnutím. Pro komplexnější pochopení problematiky budou některá témata nahlížena z perspektiv různých oborů (psychologie, sociologie, medicíny, antropologie, etologie aj.).

Osnova přednášek:

1. Význam učení v seniorském věku
2. Jak funguje vědecká metoda v psychologii?
3. Dědičnost traumatu
4. Psychologie zdraví seniorského věku
5. Jak si lidé pomáhají a proč?
6. Mezigenerační spolupráce u nás a ve světě: co funguje, jaké jsou přínosy, co můžeme my?
7. Střeva jako náš druhý mozek? Jak mikrobiom ovlivňuje naši psychiku
8. Koncepty zdravého stárnutí a rizika rozvoje Alzheimerovy nemoci
9. Jak rodiče reagují na výběr partnera svých potomků
10. Náboženství a psychologie
11. Behaviorální imunitní systém aneb jak si chováním můžeme chránit zdraví
12. Dlouhodobá péče a geriatrická rehabilitace — k čemu slouží a co si pod tím představujeme?
13. Co je a není demence, nefarmakologické přístupy k lidem s demencí
14. Vývoj morální integrity
15. Evoluční a biologické kořeny lidské psychiky
16. Psychické zdraví a odolnost z pohledu pozitivní psychologie
17. Večerně prospěšné aktivity starších lidí
18. Změny v kreativitě jako utajená součást neurodegenerativních chorob

Přednášející:

PhDr. Oldřich Čepelka, Ph.D.; Mgr. et Mgr. Filip Děchtěrenko, Ph.D.;

Mgr. Anna Fišerová; PhDr. Hana Georgi, Ph.D.; doc. MUDr. Iva Holmerová, Ph.D.;

Mgr. Žaneta Slámová; PhDr. Tamara Hrachovinová, CSc.; Mgr. Šárka Kaňková, Ph.D.;

MUDr. Martina Nováková; doc. Mgr. et Mgr. Tomáš Nikolai, Ph.D.;
Mgr. Pavel Šebesta; Mgr. Jana Švorcová, Ph.D.; doc. RNDr. Marek Špinka, CSc.;
Mgr. Zuzana Štěrbová, Ph.D.; doc. Karel Tomšík, Ph.D.; Mgr. Kateřina Zábrodská, Ph.D.

Forma ukončení:

Závěrečný písemný test ve 2. semestru.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

TRÉNOVÁNÍ KOGNITIVNÍCH PROCESŮ (TAKÉ PAMĚTI) I A II — SEMINÁŘ

Odborný garant: Centrum dalšího vzdělávání FF UK (PhDr. Eva Drlíková, CSc.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: pouze prezenční

Seminář probíhá v zimním i letním semestru 2023/2024. Zapisujete si oba semestry.

Max. počet účastníků kurzu je 25 osob.

Anotace:

Otázkou kognitivních procesů se dnes zabývá mnoho vědeckých disciplín, mezi nimiž má nezastupitelné místo psychologie. Poznatky o tom, jak lidé percipují svět kolem sebe, jak si lidé zapamatovávají události a informace, mají význam nejen v období přípravy na život. Dobré fungování poznávacích procesů se stává kardinální otázkou ve třetí třetině života.

Cílem kurzu je rozvíjení jedné z podmínek aktivního a plodného života seniorů. Podporuje duševní pohodu, udržení pracovní schopnosti, posiluje nezávislost. Může přispět ke snížení marginalizace, osamění, generační intolerance a zlepšení příležitostí k začlenění do společenského dění. Získané poznatky přispívají k humanizaci, k sociální integraci. Proto záměrem semináře je posilování všech poznávacích charakteristik osobnosti. Obsahem je cvičení percepce, představivosti, pozornosti, myšlení (divergentní, konvergentní, abstrakce, zobecňování, analýza, syntéza), řeči, krátkodobé, dlouhodobé i imaginativní paměti.

Osnova přednášek:

1. Organizační seminář. Seznámení se s prací a cíli semináře. Percepce
2. Představivost
3. Intuice
4. Paralingvistické parametry řeči
5. Myšlení
6. Zraková a sluchová paměť
7. Mechanická a logická paměť
8. Koncentrace a pohotovost
9. Role emocí v paměti
10. Relaxace
11. Cvičení sensorických funkcí
12. Cvičení představivosti
13. Cvičení myšlení (divergentní, konvergentní, abstrakce, zobecňování, analýza, syntéza)
14. Cvičení na vizuálně prostorové myšlení

15. Cvičení na deduktivní myšlení
16. Imaginace
17. Role emocí v paměti
18. Rozvíjení kreativity

Přednášející:

PhDr. Eva Drlíková, CSc.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

VELKÉ ZEMĚ A UDÁLOSTI SVĚTOVÝCH DĚJIN I A II

Odborný garant: Ústav světových dějin FF UK (PhDr. Jaroslav Valkoun, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2023/2024. Zapisujete si oba semestry.

Anotace zimní semestr:

Přednáškový cyklus zahajuje netradičně koncipovanou sérii přednášek o velkých zemích a událostech v kontextu světových dějin přímo či nepřímo s nimi spojenými. V tomto ročníku se budeme věnovat carskému Rusku, resp. Ruskému impériu, které mělo v určitém dějinném úseku velmi významné mocenské postavení za vlády rodu Romanovců. Události budou podrobně analyzovány a zasazeny do širšího kontextu. Cílem je obeznámit posluchače s klíčovými mezníky ruské vnitropolitické, zahraniční i kulturní historie.

Osnova přednášek zimní semestr:

1. Velké poselstvo do Evropy
2. Nyastadská mírová smlouva
3. Dámská revoluce
4. Pugačovovo povstání
5. Vlastenecká válka proti Napoleonovi
6. Vydání Evžena Oněgina
7. Krymská válka
8. Zrušení nevolnictví
9. Říjnový manifest

Přednášející: Mgr. et Mgr. Anežka Kotoučová

Anotace letní semestr:

Přednáškový cyklus navazuje na netradičně koncipovanou sérii přednášek o velkých zemích a událostech v kontextu světových dějin přímo či nepřímo s nimi spojenými. Výběr významných událostí zčásti tematicky doplňuje předchozí ročník a současně otevírá nové události světových dějin, které z pohledu „velkých“ dějin nejsou přelomové či klíčové, přesto ve své době znamenaly významné mezníky v oblasti mezinárodních vztahů, vnitropolitické problematiky, či sociálních, ekonomických a kulturních dějin. Přednášky jsou koncipovány tak, aby pokryly středověk, novověk a nejnovější dobu, resp. aby reagovaly i na nové tematické výzvy.

Osnova přednášek letní semestr:

1. Odkud se vzala ruská země?
2. Bitva u Kressenbrunnu: Vymezení hranic křesťanské Evropy

3. Vyměření Přemyslovců: Dynastické obměny ve střední Evropě a jejich odraz v dobové kronikářské tvorbě
4. První korunovace cara vší Rusi v roce 1547
5. Albrecht z Valdštejna a politika evropských mocností na Baltu 1628–1632
6. Vzestup a pád císařské asijské společnosti v Terstu a Antverpách
7. Pragmatická sankce
8. Zrození kultu kronikáře v Rakousku
9. Společnost národů a zdravotní politika? Stíny pandemií nad Evropou

Přednášející:

doc. PhDr. Dana Picková, CSc.; Mgr. Anna Zvířecí; prof. PhDr. Jan Županič, Ph.D.;
PhDr. Michal Wanner, Ph.D.; PhDr. Emil Voráček, DrSc.

Forma ukončení:

Závěrečný písemný test ve 2. semestru.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

ZANIKLA TRADIČNÍ EVROPSKÁ RODINA? I A II

Odborný garant: Ústav etnologie FF UK (doc. Lenka Jakoubková Budilová, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2023/2024. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Kurz představí vybraná témata související s podobami rodiny, příbuzenství a demografického chování v Evropě. Posluchači se seznámí se základními obrysy „starého“ demografického režimu v Evropě a změnami, které přináší demografická tranzice. Bude sledována kulturní a historická proměnlivost kategorií, jako je rodina, dětství, stáří či manželství. Cílem kurzu bude také představit některé badatelské diskuze či hypotézy týkající se rodiny a reprodukce, jako je spor o „jedinečnost“ evropské rodiny, diskuse o rozdílech mezi východní a západní Evropou či „hypotéza babiček“.

Osnova přednášek:

1. Druhy příbuzenství v Evropě: od pokrevenství k mléčným sourozencům
2. Vliv křesťanství na evropskou rodinu: sňatky mezi příbuznými, adopce, konkubináty
3. Demografická transformace: počátek kontroly plodnosti v manželství
4. Propad plodnosti a rozvolnění rodinných svazků od 90. let 20. století
5. Dětství a dospívání v „tradiční“ a „moderní“ Evropě
6. Dohodnuté sňatky nebo romantická láska? Výběr manželského partnera v tradiční společnosti
7. Mužské a ženské role napříč kulturami a staletími
8. Diskuze tzv. hypotézy babiček? Mají děti vychovávané v dvojgeneračních rodinách větší šanci na životní úspěch?
9. Co to je stárnoucí populace
10. Interrupce, jejich výskyt a spory o ně
11. Infanticida jako hojný jev v tradiční společnosti?
12. Výchova a disciplinace mladých napříč kulturami? Od služby k au-pair
13. Mýtus velké předindustriální rodiny
14. Rozděluje Čechy a Slováky Jajnalova linie? Podoby rodiny ve východní a západní Evropě
15. Spory o zádruhu? Slovanská velkorodina, univerzální jev nebo mýtus?
16. Závisí struktura rodiny na hospodářském charakteru regionu? Mitterauerova typologie venkovských společností střední Evropy
17. Příbuzenství a sňatky u marginalizovaných skupin: Romové v Evropě
18. Obraz rodiny v krásné literatuře

Přednášející:

doc. Lenka Jakoubková Budilová, Ph.D.

doc. PhDr. Jan Horský, Ph.D.

Forma ukončení: Závěrečná písemná práce v rozsahu 10 stran textu ve 2. semestru.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzita třetího věku.

JEDNOSEMESTRÁLNÍ PŘEDNÁŠKY A SEMINÁŘE KONANÉ POUZE V LETNÍM SEMESTRU

Název programu	Katedra/ústav FF UK
Antická mytologie — 1. ročník (NOVINKA)	Ústav řeckých a latinských studií
Antické olympijské hry a jejich hrdinové (NOVINKA)	Centrum dalšího vzdělávání
Archeologie a poznávání středověké společnosti (NOVINKA)	Ústav pro archeologii
Divadlo v čase úzkosti	Katedra divadelní vědy
Heraldika (NOVINKA)	Katedra pomocných věd historických a archivního studia
Jazykový kurz Latina pro středně pokročilé	Jazykové centrum
Kapitoly z dějin a současnosti českého překladu (NOVINKA)	Ústav translologie
Konverzační jazykový kurz Němčina — on-line	Jazykové centrum
Konverzační jazykový kurz Němčina — prezenční	Jazykové centrum
Konverzační jazykový kurz Španělština	Jazykové centrum
Lidská řeč pod drobnohledem (NOVINKA)	Fonetický ústav
Úvod do genealogie pro začátečníky. Jak žili naši předci? (NOVINKA)	Katedra pomocných věd historických a archivního studia

ANTICKÁ MYTOLOGIE — 1. ROČNÍK

Odborný garant: Ústav řeckých a latinských studií FF UK

(doc. Mgr. Sylva Fischerová, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry/2 roky (2. ročník v akademickém roce 2024/2025)

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Dvousemestrální přednáškový cyklus si klade za cíl představit nesmírně bohatý celek antické mytologie stejně jako rozmanité přístupy k ní i základní půdorys další tradice, která z ní čerpá a dále na ni navazuje.

V 1. ročníku představíme řeckou mytologii: charakter řeckého panteonu, proces jeho vzniku a ustavení, postavy jednotlivých bohů a také velmi bohatou hérojskou mytologii. Ve 2. ročníku ukážeme různé další způsoby rozvíjení mýtů v pozdějších stáletích, zejména v římském prostředí a v souvislosti se systémem římské mytologie a náboženství.

Osnova přednášek:

1. Úvod: povaha mýtu a struktura řeckého panteonu
2. Příběh kosmogonie a olympští bohové v čele s Diem; Athéna
3. Apollón, Artemis, Létó a Múzy
4. Dionýsos, Afrodíté a Erós
5. Démétér, Persefoné, Hádés a podsvětí
6. Další božstva
7. Mytologie héróů: Héraklés
8. Hrdinové trójské války
9. Attické, thébské a další hérojské mýty

Přednášející:

Mgr. Ivan Prchlík, Ph.D.; doc. Mgr. Sylva Fischerová, Ph.D.;

Mgr. Martin Bažil Ph.D.; Mgr. Michal Ctibor, Ph.D.;

PhDr. Bořivoj Marek, Ph.D.

Forma ukončení:

Závěrečná písemná práce v rozsahu 10 stran textu v závěru 2. ročníku.

Doporučená literatura:

Je vhodné seznámit se s danou problematikou v následujících publikacích: Kerényi, K., *Mytologie Řeků I: Příběhy bohů a lidí*, Praha 1996; Kerényi, K., *Mytologie Řeků II: Příběhy héróů*, Praha 1998; Eliade, M., *Mýtus o věčném návratu*, Praha 2003; Segal, R. A., *Stručný úvod do teorie mýtu*, Praha 2017; Kozák, J. A., *Monomýtus: syntetické pojednání o teorii mýtu*, Praha 2022; *Encyklopedie antiky*, Praha 1973; *Slovník antické kultury*, Praha 1974.

Speciální tituly k jednotlivým tématům a závěrečným pracím zájemcům doporučí přednášející.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. ročníku Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

ANTICKÉ OLYMPIJSKÉ HRY A JEJICH HRDINOVÉ

Odborný garant: Centrum dalšího vzdělávání FF UK
(PhDr. Pavel Titz, Ph.D., Ing. Ilona Kellerová)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Zanedlouho si o naši pozornost řekne pařížská Olympiáda, a tak je na místě se podívat na prapůvodní zdroj této úctyhodné tradice. Antické olympijské hry se konaly po více než jedno tisíciletí, ve svých soutěžích sjednocovaly jindy hašteřící se řecké obce a nakonec vlastně celý antický svět. Tento kurz nás nejen zavede do míst, kde se vše odehrávalo, ale pokusí se veškerá klání zasadit do příslušného kulturního kontextu a pochopitelně také bude sledovat někdy i překvapivý vývoj této cyklicky se opakující mimořádné události. Nebude řeč jen o antickém sportu a výkonech skvělých atletů a dalších soutěžících. Dojde také na vybrané mýty, související dějinná nebo kulturní fakta, příslušné písemné a archeologické prameny, a především řecké myšlenky, z nichž některé jsou obsaženy i v moderním sportu a olympismu.

Osnova přednášek:

1. Svět starých Řeků a jejich sousedů
2. Sport a hry v řeckém světě
3. Představení informačních pramenů vážících se olympijským hrám
4. Olympijské mýty a počátek olympijských her
5. Olympia
6. Všeomní účastníci her
7. Umělci a jejich díla spojená s Olympií a hrami
8. Mocní a Olympiáda
9. Hry a jejich konec v „novém“ světě křesťanství

Přednášející:

PhDr. Pavel Titz, Ph.D.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

ARCHEOLOGIE A POZNÁVÁNÍ STŘEDOVĚKÉ SPOLEČNOSTI

Odborný garant: Ústav pro archeologii FF UK (doc. PhDr. Tomáš Klír, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Cyklus nabízí vybraná témata z archeologie raného a vrcholného středověku. Jednotlivé přednášky seznamují posluchače s klíčovými historickými procesy, s různými oblastmi života středověké společnosti a s možnostmi archeologie při jejich poznávání.

Osnova přednášek:

1. Počátky Slovanů a život nejstarších slovanských komunit
2. Velká Morava: stát nebo náčelnictví?
3. Raně středověká Praha a její archeologické poznávání
4. Záhada hromadného hrobu bojovníků na hradišti Budeč
5. Středověká proměna — počátky nové dlouhodobé kontinuity
6. Formování středověké krajiny
7. Město a jeho zázemí
8. Rolník a jeho svět
9. Život na hranici existence — zaniklé středověké vsi v extrémně nepříznivých podmínkách

Přednášející:

PhDr. Ivo Štefan, Ph.D.

doc. PhDr. Tomáš Klír, Ph.D.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

DIVADLO V ČASE ÚZKOSTI

Odborný garant: Katedra divadelní vědy FF UK (Mgr. Alena Sarkissian, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Přednáškový cyklus se bude zamýšlet nad podobami a funkcí divadla v epochách historického, kulturního nebo společenského přerodu a v obdobích útlaku, ať již politického nebo náboženského. Jak na takové podmínky reaguje divadlo? Co diváci od divadla očekávají? Jak se mění způsoby vnímání divadla?

Osnova přednášek:

1. Pompa diaboli: divadlo mezi pohanstvím a křesťanstvím
2. Zrod publika v době velké francouzské revoluce
3. Národní divadlo jako projekt národní identity
4. České divadlo za nacistické okupace
5. Karel Dostál mezi Winckelmannem a Nietzschem
6. České divadlo za sovětské okupace
7. Divadlo jako ostrov duchovní svobody: studiová divadla 70. a 80. let
8. Burcování v normalizačním bezčasu (Noční zkouška Antonína Máši v Laterně magie)
9. Divadlo na hraně časů a úzkostí: sametová revoluce a její divadelno; Amatérské divadlo jako ostrov tvůrčí svobody

Přednášející:

prof. PhDr. Vladimír Just, CSc.

Mgr. Martin Pšenička, Ph.D.

Mgr. Alena Sarkissian, Ph.D.

PhDr. Barbara Topolová, Ph.D.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

HERALDIKA

Odborný garant: Katedra pomocných věd historických a archivního studia FF UK
(doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Cílem kurzu je seznámit posluchače se vznikem a vývojem erbů, jejich odborným popisem, heraldickými pravidly a názvoslovím. Představíme je jako osobní, rodová a zemská znamení, která tvoří základní stavební prvky všeobecně známého systému symbolické komunikace od středověku do dnešních dnů. Zprostředkujeme posluchačům nové výzkumy týkající se heraldických pramenů různé povahy a ozřejmíme rovněž vývoj zemské, městské a komunální heraldiky. Posluchačům budou rovněž představeny diplomatické a rukopisné heraldické prameny a nejvýznamnější heraldické sbírky uložené v našich archivech (Národní archiv, Archiv Národního muzea...).

Osnova přednášek:

1. Úvod do heraldiky — vývoj heraldiky, základní pojmy, popis erbů
2. Heroldi a středověké erbovníky
3. Prameny heraldiky I - hmotné prameny, architektura, umělecká díla, užití umění
4. Heraldika na šlechtických funerálních památkách (náhrobníky, mortuaria)
5. Prameny heraldiky II — diplomatické prameny, heraldické rukopisy, tištěné erbovníky
6. Šlechtická a měšťanská heraldika v erbovních listinách
7. Zemská, městská a komunální heraldika
8. Heraldické, sfragistické a genealogické sbírky v českých paměťových institucích
9. Otázky barokní heraldiky

Přednášející:

doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.; PhDr. Martina Hrdinová, Ph.D.;
PhDr. Ing. Jan Oulík; PhDr. Klára Woitschová, Ph.D.;
PhDr. Vladimír Růžek; prof. PhDr. Jan Županič, Ph.D.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

JAZYKOVÝ KURZ LATINA PRO STŘEDNĚ POKROČILÉ

Odborný garant: Jazykové centrum FF UK (PhDr. Alena Bočková, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Max. počet účastníků kurzu je 26 osob.

Anotace:

Kurz je určen pro středně pokročilé latináře. Zaměří se především na doplnění neurčitých slovesných tvarů. Náplní kurzu bude četba jednoduchého latinského převyprávění řeckého mýtu o Perseovi (převzato z *Ritchie's Fabulae Faciles*) doplněná o průběžný gramatický výklad jevů, na které při četbě textu narazíme. Bude-li zájem, můžeme k této četbě připojit i něco dalšího dle přání přihlášených — ať už četbu nějakého jiného textu nebo výklad nějakého dalšího latinského tématu, citáty apod.

Ideální úroveň znalostí přihlášených před začátkem kurzu:

Skloňování 1.- 5. deklinace, časování pravidelných sloves (1.-4. konjugace) indikativu prézenta, imperfekta a futura. (Nadto pomůže znalost některých zájmen — zvláště vztažných a ukazovacích.) Samozřejmě však není nutné vše z uvedeného ovládat bezchybně; současně není vyloučeno, aby se přihlásili i ti, kteří umí něco navíc.

Osnova přednášek:

Každá z devíti lekcí bude sestávat z četby vyprávění o Perseovi (toho úseku, ke kterému se dostaneme předcházející lekcí) a z doplňujících témat/textů, o něž posluchači na první hodině projeví zájem.

Přednášející: Mgr. Šimon Dittrich

Doporučená literatura:

Materiály budou poskytovány vyučujícím.

Doplňková/nepovinná literatura pro samostudium:

Quitt, Z. — Kucharský, P.: *Latinská mluvnice*, SPN 1989.

Špaňár, J. — Kettner, E.: *Latina pro gymnázia*. SPN 1965.

Bílíková, E.: *Přehled latinské mluvnice*. MC nakladatelství 2006.

Kábrt, J. a kol.: *Latinsko-český slovník*. Leda 2000.

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

KAPITOLY Z DĚJIN A SOUČASNOSTI ČESKÉHO PŘEKLADU

Odborný garant: Ústav translátologie FF UK (PhDr. David Mraček, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: pouze prezenční

Anotace:

Cílem kurzu je seznámit posluchače s dějinami i současností českého uměleckého překladu. Na převodech stěžejních děl anglicky, německy, francouzsky, španělsky a ruský píšící spisovatelů do češtiny, respektive na překladech českých knih do cizích jazyků kurz ilustruje obecnější trendy překládání platné v různých obdobích od renesance po současnost a zaměří se také na významné překladatelské osobnosti a jejich roli v mezikulturní komunikaci. Cyklus rovněž přiblíží práci dnešních překladatelů a redaktorů literárních textů a nabídne výhled do budoucnosti překládání.

Osnova přednášek:

1. Jak se překládalo v období baroka
2. Od Popelky k Zabijákovi (francouzská literatura v Čechách)
3. Osudy dobrého vojáka Švejka ve španělských a německých překladech
4. Zábranův Doktor Živago na pozadí dobových událostí 60. a 70. let minulého století
5. Jazyková kreativita v básnickém překladu aneb hledáme své vnitřní dítě (o překládání groteskní poezie Ch. Morgensterna)
6. O překládání a nepřekládání děl Milana Kundery
7. Kulturní role českých překladatelek na prahu 20. století (od E. Krásnohorské po Stašu Jílovskou)
8. Překládání beletrie: radosti i strasti, oříšky a šotkové (od originálu přes překlad a redakci až po knihkupecký pult)
9. Možnosti a meze překládání v 21. století

Přednášející:

PhDr. Tomáš Svoboda, Ph.D.; PhDr. Jana Pokojová; Mgr. Věra Kloudová;

PhDr. Eva Kalivodová, Ph.D.; PhDr. Mgr. Petra Mračková Vavroušová, Ph.D.;

Mgr. Lukáš Klimeš; PhDr. Anežka Charvátová; PhDr. Šárka Belisová

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

KONVERZAČNÍ JAZYKOVÝ KURZ NĚMČINA — ON-LINE

Odborný garant: Jazykové centrum FF UK (PhDr. Alena Bočková, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: pouze distanční

Kurz není určen pro úplně začátečníky, předpokládá se základní konverzační úroveň — viz níže uvedený popis předpokládané úrovně.

Popis předpokládané úrovně:

Kurz je určen zájemcům z řad seniorů, kteří již ovládají základní gramatická pravidla a potřebují se naučit vyjadřovat v běžných situacích. Rozumějí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se jich bezprostředně týkají (rodina, nákupy, bydlení, zaměstnání). Dokážou komunikovat prostřednictvím jednoduchých úloh, jež vyžadují přímou výměnu informací o běžných skutečnostech. Mají základní jazykový repertoár, který jim umožňuje, aby se vyjadřovali v rámci každodenních předvídatelných situacích jednoduchou formou.

Anotace:

Kurz je určen pro posluchače, kteří mají zájem rozšířit si své znalosti a dovednosti v německém jazyce a zdokonalit se v komunikaci. Tematicky je kurz zaměřen na nejčastější všeobecné komunikační okruhy (osobní kontakty, bydlení, kultura, cestování a pamětihodnosti, sport a zdravý životní styl, životní prostředí, tisk a média).

Osnova setkání:

1. Persönliche Kontakte — Besuch, Gast, Gastgeber, Sprechen über sich selbst, Andere vorstellen, Einladung, individuelle Hobbys
2. Wohnen — Beschreibung, Wohnungssuche, Diskussion über Land und Stadt
3. Reisen — Reiseziele, Hotelsuche, Transport, Reservationen
4. Reisen — Denkmäler, Stadtplan, Wegbeschreibung
5. Kultur — Musik, Malerei, bildende Kunst — Galerien, Konzerte,
6. Sport und gesunde Lebensweise — Sportarten, Aktuelles von Wettbewerben, aktuelle Tendenzen
7. Presse und andere Medien — Rundfunk, Fernsehen — ihre Rolle, Vor- und Nachteile
8. Computer und Internet — ihre Rolle heutzutage,
9. Unsere Umwelt — Natur, Industrie, soziale Umwelt

Přednášející: PhDr. Marie Svačinová

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

Doporučená literatura:

Alena Nekovářová, Dominique Fliegler *Alltagssprache Deutsch neu*, Fraus, Plzeň 2009

Eva Berglová, Eva Formánková, Miloslav Mašek *Moderní gramatika němčiny*, Fraus, Plzeň 2002

KONVERZAČNÍ JAZYKOVÝ KURZ NĚMČINA — PREZENČNÍ

Odborný garant: Jazykové centrum FF UK (PhDr. Alena Bočková, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: pouze prezenční

Kurz není určen pro úplně začátečníky, předpokládá se základní konverzační úroveň — viz níže uvedený popis předpokládané úrovně.

Max. počet účastníků kurzu je 26 osob.

Popis předpokládané úrovně:

Kurz je určen zájemcům z řad seniorů, kteří již ovládají základní gramatická pravidla a potřebují se naučit vyjadřovat v běžných situacích. Rozumějí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblasti, které se jich bezprostředně týkají (rodina, nákupy, bydlení, zaměstnání). Dokážou komunikovat prostřednictvím jednoduchých úloh, jež vyžadují přímou výměnu informací o běžných skutečnostech. Mají základní jazykový repertoár, který jim umožňuje, aby se vyjadřovali v rámci každodenních předvídatelných situací jednoduchou formou.

Anotace:

Kurz je určen pro posluchače, kteří mají zájem rozšířit si své znalosti a dovednosti v německém jazyce a zdokonalit se v komunikaci. Tematicky je kurz zaměřen na nejčastější všeobecné komunikační okruhy (osobní kontakty, bydlení, kultura, cestování a paměťihodnosti, sport a zdravý životní styl, životní prostředí, tisk a média).

Osnova:

1. Persönliche Kontakte — Besuch, Gast, Gastgeber, Sprechen über sich selbst, Andere vorstellen, Einladung, individuelle Hobbys
2. Wohnen — Beschreibung, Wohnungssuche, Diskussion über Land und Stadt
3. Reisen — Reiseziele, Hotelsuche, Transport, Reservationen
4. Reisen — Denkmäler, Stadtplan, Wegbeschreibung
5. Kultur — Musik, Malerei, bildende Kunst — Galerien, Konzerte,
6. Sport und gesunde Lebensweise — Sportarten, Aktuelles von Wettbewerben, aktuelle Tendenzen
7. Presse und andere Medien — Rundfunk, Fernsehen — ihre Rolle, Vor- und Nachteile
8. Computer und Internet — ihre Rolle heutzutage,
9. Unsere Umwelt — Natur, Industrie, soziale Umwelt

Přednášející: PhDr. Karel Míka

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

Doporučená literatura:

Alena Nekovářová, Dominique Fliegler *Alltagssprache Deutsch neu*, Fraus, Plzeň 2009

Eva Berglová, Eva Formánková, Miloslav Mašek *Moderní gramatika němčiny*, Fraus, Plzeň 2002

KONVERZAČNÍ JAZYKOVÝ KURZ ŠPANĚLŠTINA

Odborný garant: Jazykové centrum FF UK (PhDr. Alena Bočková, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Max. počet účastníků kurzu je 26 osob.

Anotace:

Kurz je určen posluchačům, kteří již mají základy španělštiny a ovládají základní gramatická pravidla. Posluchači si procvičí vyjadřování v běžných situacích a výměnu informací o každodenních skutečnostech. Zopakují si časování základních sloves, fráze a slovní zásobu využitelnou v praxi zejména při cestování či běžné komunikaci. Kurz se věnuje všeobecným tematickým okruhům s přihlédnutím k dané jazykové oblasti (společenské konvence, kultura, umění, sport, společnost, gastronomie apod.).

Osnova přednášek:

1. Nos presentamos
2. Hablamos de neustras vidas
3. En casa
4. Día a día
5. La comida
6. Familias antes y ahora
7. En el trabajo
8. Fiestas y costumbres
9. Cuidad y campo, naturaleza

Přednášející:

Mgr. et Mgr. Markéta Mlezivová

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

Doporučená literatura:

Materiály budou poskytovány vyučující.

Nepovinná/doplňková literatura:

Učebnice současné španělštiny 1.díl, Macíková O., Mlýnková L., Edika 2013

Vente 1 Libro del alumno, Marín F., Morales R., Edelsa 2014

Cvičebnice španělské gramatiky, Macíková O., Mlýnková L., Edika 2020

Uso de la gramática española- nivel Elemental, Palencia R., Edelsa 2001

LIDSKÁ ŘEČ POD DROBNOHLEDEM

Odborný garant: Fonetický ústav FF UK (doc. Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Anotace:

Řeč představuje hlavní způsob mezilidské komunikace a především je fascinujícím nástrojem, pomocí něhož sdělujeme své názory, ovlivňujeme názory druhých a ty vlastní v průběhu komunikačního procesu aktualizujeme, vyjadřujeme nejrůznější afektivní stavy či vlastní sociální identitu. To všechno nám umožňuje velmi plastický řečový mechanismus na jedné straně a velmi efektivní způsob vnímání řeči na straně druhé.

Program odhaluje tajemství moderních řečových věd. Začíná zdánlivě základními pohledy na lidskou řeč, ukazuje však, že otázky tvorby, akustických vlastností nebo vnímání řeči nejsou zdaleka jednoduché ani fádny. To platí i pro jevy, jakými je třeba melodie a rytmus řeči — jevy často přehlížené, a přesto zcela zásadní v každodenní komunikaci.

Dnešní fonetika je vědou výrazně interdisciplinární. Proto se dále zaměříme také na specifika řeči v médiích a na roli mediálních mluvčích ve společnosti. Ukážeme si, co všechno dnes umí technologie jako syntéza řeči z psaného textu či automatické rozpoznávání řeči. Představíme i problematiku kriminologického šetření, tedy forenzní fonetiku. V závěrečné přednášce se budeme věnovat postojům, které jako posluchači zaujímáme k mluvčímu na základě jeho hlasu i celkového způsobu projevu.

Osnova přednášek:

1. Tvorba řeči: možnosti zřejmé i skryté
2. Akustický pohled na řeč
3. Posloucháme, vnímáme
4. Melodie, rytmus, tempo
5. Řeč v médiích
6. Jak se řeč zkoumá
7. Co umí řečové technologie
8. Identifikace mluvčího podle řeči
9. Co o nás řeč prozrazuje

Přednášející:

Ing. Tomáš Bořil, Ph.D.; doc. Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.; Mgr. Pavel Šturm;
PhDr. Jitka Veroňková, Ph.D.; doc. PhDr. Jan Volín, Ph.D.

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

ÚVOD DO GENEALOGIE PRO ZAČÁTEČNÍKY. JAK ŽILI NAŠI PŘEDKOVÉ?

Odborný garant: Katedra pomocných věd historických a archivního studia FF UK
(doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční (v případě potřeby lze plně nahradit distanční formou)

Anotace:

Jednosemestrální kurz je určen především začínajícím rodopiscům, ale i těm, kteří se zajímají o rodinnou historii a život v minulosti. Během devíti tematicky zaměřených přednášek se posluchači seznámí se základy genealogie jako pomocné vědy historické. Na základě konkrétních ukázek budou představeny nejdůležitější archivní fondy v České republice, které jsou pro genealogický výzkum nepostradatelné. Účastníci se zorientují v problematice raně novověkých pramenů hromadné povahy, naučí se je využívat ke svému bádání i vyhledávat informace o svých předcích ve zdigitalizovaných pramenech, které jim pak budou moci posloužit při tvorbě vlastního základního rodokmenu. V nadcházejícím roce bude na tento kurz navazovat další, určený mírně pokročilým posluchačům v oboru genealogie.

Osnova přednášek:

1. Genealogie — pomocná věda historická
2. Síť archivů v České republice
3. Matriky I - vnik, vývoj a podoba zápisů
4. Matriky II — zdroj informací pro genealogy i demografy
5. Povolání v minulosti
6. Historie sčítání obyvatelstva
7. Kroniky, pamětní knihy a lokální historie
8. Staré mapy a jejich využití
9. Fotografie jako historický pramen

Přednášející:

Lucie Večerníková absolvovala obor Archivnictví a pomocné vědy historické na FF UK a v současné době je doktorandkou na téže katedře. Od roku 2016 pracuje v Archivu Národní galerie v Praze, od podzimu 2022 také v Archivu Kanceláře prezidenta republiky. V rámci ediční řady Umění v archivu připravila k vydání publikaci Zapomenutý malíř Ferdinand Engelmüller. Je autorkou řady odborných článků a studií, především s tematikou výtvarného umění v 19. století. S kolektivem autorů se podílela na vzniku knihy Schwarzenberský a Salmovský palác. V minulosti vedla kurzy genealogie a tvorby rodové kroniky a podílí se na mnoha odborných projektech napříč institucemi.

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

KATALOG VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ U3V
PRO AKADEMICKÝ ROK 2023/2024

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta,
nám. Jana Palacha 2, Praha 1

Redakce: Centrum dalšího vzdělávání FF UK

Obálka foto: © Martin Hundák

Sazba z písma Skolar PE a Skolar Sans Stará škola (staraskola.net)

Vytiskla tiskárna Nakladatelství Karolinum

Vydání první, Praha 2023

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

